יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד!

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 147 | Łódź, Poniedziałek, 25 czerwca 1934 r. | צוועלפטער יאהרגאנג | לאדז, מאנטאג, יב תמוז תרצ"ד | № 147

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

גאסען=קאמפען אין פראנקרייך

100 פערזאן זענען פערוואונדעט געווארען. — גרויסע ארעסטען

פאריז, 24. (ספ. טעל.)

געשטערן זענען ווידער פארגעקומען אומרוהען אויף דער פראווינץ.

אין לאריע האט די פארזאמלונג פון פאריזער "קרוא דע פע" פאלק. דע לא ראק ארויס גערופען א מאניפעסטאציע מצד די קאמוניסטען און סאציאליסטען. פאליציי און קאוואלעריע האט זיך בעמיהט ארויסצואיען די מאניפעסטאנטען פונ'ם בנין ארויס, וואו די פארזאמלונג איז געהאלטען געווארען. דערביי זענען פיל פערזאנען פערוואונדעט געווארען. דער המון האט בעווארפען די קאוואלעריסטען מיט שטיינער.

צו ערנסטערע אומרוהען איז אויך דערגאנגען אין אנ'אנדער פונקט פון שטאט, אויפ'ן זשארעס־בולוואר, וואו דער המון איז א געוויסע צייט געווען דער הערשער פון דער סיטואציע. די ארויסגערופענע פייערלעשער האבען זיך גענומען צו פונאנדערטרייבען דעם המון מיט די וואסער־שפריצערס. די מאניפעסטאנטען האבען אבער די גומענע שפריצערס איבערגעשניטען. אויפן ארט זענען אנגעקומען פערשטארקונגען פון זשאנדארמעריע און פאליציי, וועלכע האבען געשאסען אויפ'ן המון, פיל פערוואונדעטע זענען איבערגעפיהרט געווארען אין די שפיטאלען. לסוף האבען זיך די מאניפעסטאנטען ארײנגעקראגען אין קינא, וואו דער פאלק. דע לא ראק האט געהאלטען זיין רעפעראט. דאס קינא איז שטארק בעשעדיגט געווארען.

די גאסען־קאמפען האבען געדויערט ביז שפעט אין דער נאכט.

די צאהל פערוואונדעטע בעטרעפט אנ'ערך 100. עס זענען צ.א. ארויסגעריסען און צובראכען געווארען די בענקלעך פון די בולווארען און די בוימער אפצוימונגען.

מ'האט ארעסטירט אנ'ערך 150 מאן.

אויך איז דער געגענד אנזען זענען פארגעקומען גאסען־מאניפעסטאציעס צוליב דעם 200־יאהריגען יובל ד'בט עס זענען ענטדעקט געווארען קוילען־שיכטען.

דער המון האט זיך פערשטארקט לעבען דעם טעאטער און אטאקירט די ארגאניזאטארען פון דער פייערונג, אונטערן אויסריד, אז זיי האבען אנגעגעבען דער פייערונג א פאליטישען כאראקטער.

די פאליציי, וואס האט אינטערוועניר איז בעווארפען געווארען מיט שטיינער און שטולען. וואס זענען צוכאפט געווארען פון די קאפע־רעסטאראנטען.

ערשט אום האלבער נאכט איז געווארען רוהיג.

פאליציי האט אדורכגעפיהרט א ריי ארעסטען.

פאריז, 24. (ספ. טעל.)

אויפן אפערא־פלאץ איז היינט ביינאכט פארגעקומען א מאניפעסטאציע פון עטליכע הונדערט געזו. קאמבאטאנטען אינוואלידען וועלכע האבען פראטעסטירט געגען די אויספארונגס־דעקרעטען דורך וועלכע עס זענען פערקלענערט געווארען די אינוואלידען־פענסיעס.

פאליציי האט אפגענומען ביי די דעמאנסטראנטען עטליכע טראנספארענטען מיט פראטעסט־אויפשריפטען. דערביי איז געקומען צו קליינע אינצידענטען.

די רייכסוועהר גרייט צו דעם צוריקקעהר פון די האהענצאלערנס

סענסאציאנעלע ידיעות פון אנ'ענגלישע צייטונג

לאנדאן, 24. (ספ. טעל.)

"דיילי הערעלד" האט פערעפענטליכט א קארעספאנדענץ פון איהר ספעציעלען שליח, וועלכער האט פון א געוויסער פערזאן, וואס שטייט נאהענט צו דער סביבה פון עקס־קייזער ווילהעלם אין דאארן בעקומען אינפארמאציעס אז דער עקס־קייזער ווילהעלם וועט זיך, שוין אין דעם נאהענטסטען יונטער צוריקקעהרען קיין דייטשלאנד.

ווי ס'איז צו דריגגען פון די ווייטערדיגע אינפארמאציעס פונ'ם זעלבען קארעספאנדענט גרייט שוין איצט די רייכסוועהר צו די פראקלאמירונג פון א מיליטער־דיקטאטור אין דייטשלאנד.

אין דעם פאל זאל פאסען ווערען דער קאנצלער פון דייטשלאנד. נויראט וועט בלייבען אויסערן־מיניסטער און די נייע רעגירונג וועט זיך בעמיהען ווע גען דעם צוריקקעהר פון דייטשלאנד אין דער פעלקער־ליגע.

לויט דעם אינפארמאטאר פון דערזעלבער צייטונג וועט פראנקרייך און ענגלאנד נישט פראטעסטירען געגען דער צוריקשטעלונג פון די האהענצאלערנס, מחמת אויף אזא אופן וואלט ענדגילטיג ליקווידירט געווארען די סכנה וואס דראהט מצד די נאציאנאל־סאציאליסטען.

ארעסטירט א דייטשען פרעדיגער

בערלין, 24 (ספ. טעל.)

"בערלינער טאגעבלאט" איז מודיע וועגען דעם ארעסטירען אין אויגסבורג דעם דייטשען פרעדיגער אבירגער.

ער איז ארעסטירט געווארען אויפ'ן בעפעהל פונ'ם פאליטישען לייטער פון דער נאציאנאל סאציאליסטישער פארטיי דערפאר, ווייל ער האט געמאכט פארוואורפען איין שילער. הלמאי ער גיט גיט זיך צופיל אפ מיט דער נאציאנאל סאציאליסטישער בעוועגונג.

ביום י' בתמוז מת השי"ץ הראשי של בית-הכנסת שלנו

ה"ע הלל אלטמן

המנוח שמש לתפארת בכהונתו הכבודה ברית-הכנסת שלנו במשך ארבעים ושבע שנים ורכש לו הכרה והערצה עמוקה מצד כל קהל המתפללים. זכרונו לא ימוש לנצח מאת הצבור היהודי בלודז.

ועד בית-הכנסת בשדרות קושטשיושקה.

היינט, מאנטאג דעם 25 יוני, פינקטליך 9 אזייגער אווענט ווערט פארקומען

א גראנדיעזער קאנצערט

פון וועלטבערימטען אויבער=קאנטאר פון ווארשעווער סינאגאגע

משה קוסעוויצקי

העלענאוו — צגאהר-טראמוואי נומר 4 און 8.

העלענאוו — צגאהר-טראמוואי נומר 4 און 8.

נאכ'ן ערפאלגרייכען טורנע איבער ארץ-ישראל.

אין פראגראם: תפלות, פאלקסלידער פון "ארץ-ישראל" אויך אפערן=אריעס. פון 6 אזייגער שפילט דער סימפאנישער ארקעסטער אונטער דער לייטונג פון בעוואוסטען דירידזשענט ס. פיעטרושקא ספעציעל יודישע מוזיק.

ביים קלאוויר: פר. ליכטערמאן=דאווידאוויטש, ווארשא. אינטריט 1.09 זל., פאר שילער און קינדער 54 גר. בילעטען צו בעקומען אין דער טערקישער קאנדיטארייע עק פעטריקאווער און פאלודניאווא אויך אין קאסע פון העלענאוו. פעראיינע קענען געניסען נור אין פארפערקויף אין דער טערקישער קאנדיטאריי אולגאווע בילעטען.

לאדז! — ווארשא! — לאדז!

האלא, לאדזער יודען!

ווען איהר פאהרט קיין ווארשא און איהר ווילט פערברענגען עטליכע אנגענעהמע שעה'ן אין דער געזעלשאפט פון ליטעראטען, זשורנאליסטען, ארטיסטען, קינסטלער, — דאן געדענקט: געהט אין

באר "צענטראל" לעשנא 2

(אינה. איזאק גערמונער).

עלטסטער און איינציגער יודישער באר-רעסטאראן אין ווארשא פון דער יודישער אינטעליגענץ און סוחרים-וועלט; געשמאקהאפטע שפייזען צו די ביליגסטע פרייזען.

געשמאקע מיטאגען צו 1.50 זל.

אין אונט-ברויט יעדען אווענט קאנצערט און דאנסינג מיט א ערשטקלאסיגען דזשאז-ארקעסטער קאבארעט-פראגראם מיטן אנטייל פון די בעסטע פוילישע און יודישע ארטיסטען. איר פאהרט קיין ווארשא? געדענקט: נערטנער BAR „CENTRAL", LESZNA 2 בעסטע מדאסוויי-פערבינדונג. לעשנא 2 איז נעבען די גאסען: דזשעלסקא, פשעיאזד, טלאמאצקע, נאלעווקא.

דער

פאביאניצער רבי שליט"א

לאדז, שרודמיעסקא 44

איז דעם זומער

נישט פערריייזט.

Dr.

Wajnberg

ספעצ. פון לונגען, הארץ און סקלעראזי-קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט

וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145

טעל. 126-02.

נעמט אן פון 9—10 פריה, 2—4 9—8 אוו

צו דער הכנסת-פייערונג פון אונזער ליבע שוועגערין

פרל. פאלא ראזענזאהן

מיט הערן אליהו קאהן

גראטולירען הערצליך און ווינשען עוויגעס גליק

אברהם רינגארט און פרוי.

צו די ה"ה

גנבים

כ'בעט די ה"ה גנבים וואס האבען בשת געגנבעט א קאראקולענעם פאלטען אויף צלצי 1 מאי 36 זיך צו פערשטענדיגען מ'אנטאג טעלעפאן 19=21'ז, דיסקרעציע שטרענג געזיכערט.

יוד. דעמ. פאלקס-פארטיי אין לאדזש.

היינט, מאנטאג, דעם 25 ד. ח. קימט פאר אין אייגענעם לאקאל שרודמיעסקא 20 א גרויסע

בעריכט=פערזאמלונג

וועגען אויסגאנג פון די לעצטע שטאט=ראט=וואהלען אין לאדזש

מיט רעדעס וועלען ארויסטרעטען די ה"ה: ראטמאן אדוו. י. ווייצמאן, פרנס פ. כארי. מאג. באר-באר ישסקי, פרנס א. גלאטמאן, ד"ר יאזעפאוויטש א. גראסמאן א. א.

ראט פון דער דעמ. פאלקס=פארטיי אין לאדזש.

אדוו. טארעס פאדערט
אז דער סטאווסקי-פראצעס זאל רעווידירט ווערן

פאריז, 24 (יט"א טעלעגראפיש)
דער בעריהמטער פראנצויזישער אדוואקאט טארעס, האט פערעפענטליכט אנ'ערקלערונג, אין וועלכער ער פאדערט די רעוויזיע פון סטאווסקי'ס-פראצעס. ער האט אויך ערקלערט, אז ער האט דעם פולשטענדיגען צוטרוי צו די, וואס האלטען אז סטאווסקי איז אונשולדיג.

ווידער א באמבע אויף א יודיש וואר'ן-הויז
טעראר-אקטען פון די עסטרייכישע נאצים

ווין, 24 (יט"א טעלעגראפיש)
נעכטען האבען אונעגטדעקטע פערברעכער ווידער געווארפען א באמבע אויף דעם יודישען וואר'ן הויז פון גערסטעל. דער אויפרייס האט געמאכט גרויסע היזקות.
מ'איז זיכער, אז דער איבערפאל איז אויסגעפיהרט געווארען פון די נאצים.

פוילישער אמבאסאדאר אין פאריז
האט ארויסגעגעבען א באנקעט לכבוד דעם פרעז. לעברון

פאריז, 24. (ספ. טעל.)
דער אמבאסאדאר כלאפאווסקי האט ארויסגעגעבען א באנקעט לכבוד דעם מלוכה-פרעזידענט, לעברון.
אויפ'ן באנקעט האבען זיך אויך בעטייליגט מיטגלידער פון דער פראנצויזישער רעגירונג א.א. הויכגעשטעלטע געסט.

א בונט אויף א שיף

פאריז, 24 (ספ. טעל.)
פון האוואנא איז מען מודיע, אז די מאנשאפט פון דער קאנאניערקע „קובא", וואס בעשטעהט פון 22 מאן האט זיך צובונטעוועט אין דעם פארט אנטילא.
עס זענען ארויסגעשיקט געווארען מיליטער אפטיילונגען, בכדי דעם בונט איינצושטילען.

צום פויליש טשעכישען פרעסע-קאנפליקט

פראג, 24. (ספ' טעל.)
די היינטיגע האלב-אפיציעלע „פראגער פרעסע" האט אפגעדרוקט אויף דער דריטער זייט א פאטאגראפיע פון מינ. פיעראצקים לוויה.
אונטער דער פאטאגראפיע איז אפגעדרוקט אן ארטיקעל אין וועלכען עס ווערט צ.א. געזאגט: אז געוויסע פוילישע צייטונגען האבען מחמת אנ'ארטיקעל אין „פראוודא לידו", וועגען דעם טראגישען טויט פון מינ. פיעראצקי, אטאקירט טשעכאסלאוואקיי. פאר דעם דאזיגען ארטיקעל מאכט מען אויך פעראנטווארטליך די טשעכישע רעגירונג, די שטעלונג פון וועלכער עס האט זיך אגב בולט אויסגעדריקט אין דער קאנדאלענץ פונ'ם געזאנדטען גירסא.
אומגערעכט איז עס צו בעשולדיגען די „פראוואַ לידו" אלס א רעגירונגס-ארגאן, און ס'איז אומגערעכט צו מאכען סאציאל-דעמאקראטישע מיניסטאר'ן אלס פעראנטווארטליך פאר אלץ, וואס ווערט געדרוקט אין דעם ארגאן פון זייער פארטיי.
„פראוואַ לידו" פאלעמיזירט מיט דער פוילישער פרעסע און שרייבט, דאס זי האט דאס רעכט צו שרייבען לויט איהרע אנשויאונגען. „מיר פעראורטיילן — שרייבט די צייטונג — ניט נאר אטענטאטען, נאר אויך די אטמאספער פון אטענטאטען".
„טשעסקא סלאווא" ציטירט די אויפקלערונגען פון צענטראפרעס און דריקט אויס די האפענונג, אז די פוילישע צייטונגען וועלען אנערקענען די אויפקלערונגען אלס גענוגענדע

די דייטשע צייטונגען וועגען דער איצטיגער לאגע אין פוילען

בערלין, 24 (ספ. טעל.)
די דייטשע צייטונגען רעדען ווייטער ארום די לאגע אין פוילען נאכ'ן אטענטאט אויפ'ן מינ. פיעראצקי. די ווארשאווער קארעספאנדענטען פון די היגע צייטונגען ערקלערען, אז דער אטענטאט האט זיך אפגערופען נישט בלויז אויף די אינערליכע, נאר אויך אויף די אויסערליכע בעציהונגען פון פוילען. אנווייזענדיג אויף די שארפע ארויסטרעטונגען פון איינציגע טשעכישע פרעסע ארגאנען אין צוזאמענהאנג מיט'ן אטענטאט, ווי אויך אויף די תשובות מצד פוילען, זאגען די דייטשע צייטונגען, אז די בעציהונגען צווישען פוילען און טשעכיען ווערען ווירער אנגעשטרענגט.

רעדע פון פראפ. קוזא
און דער ענטפער פון מיניסטער בארטו

פאריז, 24 (ספ. טעל.)
די פראנצויזישע פרעסע דרוקט ווייטער ברייטע שילדערונגען וועגען דער פייערליכער זיצונג פונם פארלאמענט, אויף וועלכער עס האט, פידוע, גערעדט דער מינ. בארטו, טיטולעסקו און פארשטייער פון אלע רומענישע פארטייען.
צווישען זיי האט אויך גערעדט דער פראפ. קוזא, דער בעקאנטער אנטיסעמיטען פיהרער. וועלכער האט בעגריסט בארטו'ן, אלס דעם „פארשטייער פון דעם נאציאנאליסטישען און קריסטליכען ראנקרייך", און ווייטער געטענה'ט „געגען דער הערשאפט פון יודען אין איירָאפא", ענדיגענדיג מיט אנ'אויסרוף לכבוד דעם „נאציאנאליסטישען און קריסטליכען פראנקרייך".
אין זיין ענטפער רעדע האט בארטו זיך אויך געווענדט צו קוזא'ן דערקלעהרענדיג, אז ער איז א נאציאנאליסט און א קריסט. אלס נאציאנאליסט — האט ער געזאגט — פאדערט ער ס'זאלען געשעצט ווערען די געזעצען. וואס האבען דעם צוועק צו שיצען די נאציאנאלע רעכט. ווי אויך צו שעצען די גרורדסטע פעלקער. אלס קריסט פאדערט ער אויך צו שעצען אנדערע רעליגיעס.

דער בלוטיגער טעראר אין עסטרייך

ווין, 24 (ספ. טעל.)
אין קאפפענבערג האט מען די פאריגע נאכט געווארפען א באמבע אין דעם הויף, וואו עס האבען זיך געפינען מיליץ אפטיילונגען.
די באמבע האט אויפגעריסען, פערוואונדיגענדיג שווער דעם אנוועזענדען גלח אייבל, וועלכער איז היינט פון די וואונדען געשטארבען.
חוץ איהם זענען פערוואונדעט געווארען נאך 2 פרויען.
5 מיט 45 מינוט האט דורך אנ'אפענעם פענסטער אריינגעווארפען א באמבע אין דער וואוינונג פון דעם אנפיהרער פון „אייזערנער רינג", רודאלף אנדערלע. זיין פרוי און קינדער זענען פערוואונדעט געווארען.

ווידער א שפאנונג צווישען די סאוויעטיש-יאפאנישע בעציהונגען

מאסקווע, 24 (ספ. טעל.)
אין די סאוויעטיש יאפאנישע בעציהונגען איז ווידער אריינגעטראטען א געשפאנטקייט: לעצטענס איז אין טאקיא ארעסטירט געווארען איינער פון די בעדייטענדסטע מיטגלידער פון דער געזעלשאפט פאר דער סאוויעטיש יאפאנישער קולטור דערנעהענטערונג.
אין שייכות דערמיט איז דערשינען אין דער פרעסע פון טאקיא א ידיעה, וואס איז דערנאך בעשטעטיגט געווארען דורכ'ן יאפאנישען אויסערן מיניסטעריום, אז דער אטאשע פון דער סאוויעטישער אמבאסאדע אין טאקיא האלט אויף א קאנטאקט מיט די יאפאנישע קאמוניסטען.
גלייכצייטיג האט מען דארט אנגעהויבען צו דעמאנסטרירען א פראפאגאנדע פילם, אין וועלכען עס ווערט אנגעוויזען אויף דעם וואוקס פון דער מיליטערישער און אינדוסטריעלער קראפט פון סאוויעט רוסלאנד. דעם דאזיגען פילם בעצייכענט די סאוויעטישע פרעסע, אלס אנ'אנטי סאוויעטישען.
געגען דער בעשולדיגונג פונ'ם סאוויעטישען דיפלאמאט און געגען דעם דעמאנסטרירען דאס בילד האט דער סאוויעטישער אמבאסאדאר אין טאקיא, יורעניעוו, אריינגעטראגען אנ'ענערגישען פראטעסט.

ארעסטען אין ווארשא

ווארשא, 24 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט)
היינט פארטאג זענען, נאך די דורכגעפיהרטע רעוויזיעס אין זייערע וואוינונגען ארעסטירט געווארען די פיהרער פון „בונד" יוסף לעשטשינסקי (י. כמורנער), שמואל קרוק (פ. שווארץ) און פון „פועלי ציון": יוסף וויטקין (זרבבל) און נתן בוקסבוים.
די ארעסטירטע געפינען זיך אין רשות פון דער פאליטישער פאליציי.

פראיעקט אפצושאפען די פארטיי-מונדירען

ווארשא, 24. (טעלעפאניש)
מ'ער דערוויסט זיך אז אין די מיניסטעריומס פאר איבערן-עניינים און פאר יוסטיץ ווערט איצט בעטראכט א פראיעקט פון א פעראדנונג וועגען פערווערען צו טראגען מונדירען און מונדיר-העמדלעך אזעלכע ארגאניזאציעס, די סטאטוטען, פון וועלכע עס זעהען נישט פאר קיין מונדירונג
גלייכצייטיג זאל אין דער פעראדנונג פערווערט ווערען דורך דער מאכט צו בעשטעטיגען כל'ערליי אפצייכענונגען זשעטאנען א.א.וו. וואס זענען נישט בענוצט דורך ארגאניזאציעס.
דאס אומלעגאלע טראגען מונדירען אדער אפצייכענונגען, וואס זענען נישט בעשטעטיגט דורך דער מאכט ווערט שטרענג בעשטראפט ווערען

די וואפען - ברודערשאפט פון פראנקרייך און איטאליען

רוים, 24. (ספ. טעל.)
אין סאלפעריבא איז היינט פארגעקומען א גרויסע פייערליכקייט פון דער פראנצויזיש-איטאליענישער וואפען-ברודערשאפט.
עס איז צ.א. פארגעקומען א דעפילאדע פון די דעלעגאציעס פון דער פראנצויזישער און איטאליענישער ארמעע.
אין די רעדעס איז געלויבט און געפרייזט געווארען די טאפפערקייט פון די פראנצויזישע און איטאליענישע זעלנער, וואס האבען אמאל געקעמפט פאר דער בעפרייאונג פון דער איטאליענישער ערד.

הלמאי פאן-פאפען איזאיו כעס?

בערן, 24 (ספ. טעל.)
לויט א ידיעה פון דער „נאציאנאל צייטונג" איז דער קוזין פונם וויצע קאנצלער פאפען, וועלכער איז צוגלייך אויך איינער פון זיינע נאהענטסטע פאליטישע מיטארבייטער, אינטערנירט געווארען אין א קאנצענטראציע לאגער.
דער דאזיגער ארעסט זאל האבען געמאכט אויף פאפענען אנ'אונגעהויער שטארקען איינדרוק, וואס האט געפונען אנ'אויסדרוק אין זיין סענסאציאנעלער רעדע אויפן מארבורגער אוניווערזיטעט.

הערצעל-טאג אין וויען
איז געווען אנדערש ווי אלע יאהר

ווין, 24 (יט"א טעלעגראפיש)
דער הערצעל טאג איז צוליב דעם פערבאט פון דער רעגירונג געווען אנדערש ווי אלע יאהר, דאך האבען זיך אין דעם מארש בעטייליגט א גרויסער עולם פון די ציוניסטישע יוגענד פערבאנדען און ציונ. פראקציעס.

Dr. med. Niewiażski
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
אנדזשעיא 5 טעל. 159-40
נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9 - 1 פארמיטאג.
בעזונדערער ווארטע - זאל פאר פרויען.

אויערען, נאז און האלז קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פיעטריקאווער 67. טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו.) ווי אויך אמבולאטארישע פון 11—2 און פון 5—8 אוונט.

Starszy Felczer
Ł. TAJCHNER
12 אלטשטאדט 12
נעמט אן ביי זיך אינדערהיים ביז 10 פריה.
פאר אונבעמיטעלטע א וויזיט 1 זל.
שטעלט פאקען און גיט ארויס בעשייניגונגען

פאר גאלד,
בריליאנטען
און לאמבארד-קוויטעס
צאהלט די העכסטע פרייזען
איזידאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7.

Dr.
S. Kantor
ספעציאליסט פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען (סיפיליס און טריפער), היילט מענער-שוואכע וואוינט יעצט
Piotrkowska 90, tel. 129-45
נעמט אן פון 8—2 נאכמ. און פון 4—9 אוו., זונטאג און יום-טוב פון 8—2 נאכמ.
פאר אונבעמיטעלטע — לעסטניצע-פרייזען

Dr. med.
Wł. ZADZIEWICZ
ספעציאל-ארצט פאר האלז, נאז, אויערען און קעהל-קאפף-קראנקה.
Piotrkowska 164
tel. 125-26.
נעהמט אן פון 4 ביז 8 אווענד.

ראטעוועט אייער געזונד!
קראנקע אויף רופטורען (ברוך-קראנקהייטען)
ספעציעלע ארטאפעדישע הייל-גומי-באנדאזשען פון מיין מעטאדע העלפען ראדיקאל אונטער גאראנטיע אהן אפעראציעס פון אלע מינים ברוך-קראנקהייטען (רופטורען) אפילו די עלטעסטע און געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער.

דאס אראפלאזען זיך פון מאגען און קישקעס בעזייטיג איך דורך פערלעגען ספעציעלע אינדיווידועל צוגעפאסטע בויך-באנדאזשען. אויף אויסגעקרימטע רוקען-ביין (הויקערס) ארטאפעדישע הייל-גארסעטן אויף ביינער-שווינדזוכט און אלע אנדערע פעהלערן ארטאפעדישע הייל-אפאראטען אויף פלאטפוס.

ספעציעלע איינלאגען לויט גיפס-מאדעלען, אויף זשילאסעס. - גומי-זאקן לויט מאס. קינסטליכע הענד און פיס
ספעציעלער אנשטאלט פאר הייל-ארטאפעדיע
Spec. Ortop. O. PETRYKIEWICZ אוים לעסבערג
לאדז, פיראמאוויטשא 9 (אלגינסקא)
(פראנט פארטער, טעל. 09-177 נאהנט פון לאדזער פאבריקס-באהנהויף
בעמערקונג: דאס ערשיינען פון די קראנקע איזאונבעדינגט נויטיג. צאהלרייכע דאנקזאגונגען און דאנק-בריף.
(אין זגערזש אויף טלאמצקא № 2 און № 4 אייגענע הייזער)

לאדז׳ 25 יוני 1934

„נייער פאלקסבלאט"

25 יוני 1934

ס'שווערע פראבלעם פון ארבייט

די ברייטע פראגע פון יודישען כלל

די שאלה איז באמת א גאנץ הארבע.

פון איין זייט רעדט מען וועגען איבערשיכטען יודען, אריבערפיהרען יודישע מאסען אויף פראדוקטיווע פרנסה-צווייגען און פון דער אנדערער זייט קענען מיר נישט איינהיטען אויף די פריהערדיגע איינשיכטונג, די שוין עקזיסטירענדיגע פראדוקטיווע פרנסות.

עס פאדערט מען פון אונז, מיר זאלען העלפען ראטעווען די 50,000 יודישע האנדווערקער ווארשטאטען אין פוילען, וועלכע האלטען ביים אונטערגעהן, ווייל זיי האבען נאך ביז איצט זיך נישט רעגיסטרירט. און הילף פאדערט זיך א מאטעריעלע, צו שטיצען זיי דורך די קהלות, אדער אנדערע אינסטיטוציעס. מיט די נויטיגע סומעס צו בעצאהלען פאר די עקזאמענס.

היינט אויב מיר קענען נישט צונויפברענגען אזא קליינע אקציע, צו דערהאלטען די דאזיגע עקזיסטענצען, ווי אזוי קענען מיר טראכטען מכח פערברייטערען דעם האנדווערקערטום און שאפען פראדוקטיווע פרנסות?

און דער ענין פון פראדוקטיוויזאציע גופא איז אויך בענוגע עלאסטיש.

ס'קומט דא קודם כל אין בעטראכט דער איבערגאנג פון מלאכה פון דור צו דור, קאנקרעט: די פראגע פון לערניונגלעך, וועלכע איז ביי אונז זעהר פערשארפט. כל זמן די דאזיגע פראגע ווערט נישט געלייזט, איז רעכט, אז אין עטליכע צעהנדליג יאהר ארום זאלען קיין יודישע בעלי-מלאכות בכלל נישט זיין.

אבער מיט'ן רעגולירען דעם דאזיגען ענין ווערט דאך די מלאכה ביי אונז דערהאלטען בלויז אין איהרע פריהערדיגע ראמען; די פראדוקטיוויזאציע פון די יודישע מאסען, די איבערשיכטונג איז נאך גאנץ ווייט. דערמיט מיינט מען דאך, אז יודען זאלען אריינדריגען אין נייע געביטען פון פיזישער ארבייט. אז פרישע יודישע קרייזען זאלען זיך פערנעהמען מיט ארבייט, אז מלאכה זאל אין א געוויסען זינען פערנעמען דעם פלאץ פון האנדעל און לופט-פרנסות. מ'מיינט דאך אויך די אגראריזאציע פון יודישע מאסען, אריבערפיהרען יודען פון שטאט אין דארף, פון וואנ און מאס צו סאכע און סערפ. ווי-זשע קען מען דערגרייכען דאס אלץ, אויב מיר קענען אפילו נישט דערהאלטען דעם ביז-איצטיגען קליינעם „יש"?

איז דער תירוץ, אז דערצו פאדערט זיך א רעוואלוציע אין אונזער פסיכיק און אין אונזער טאקטיק, כדי אדורכצופיהרען די דאזיגע רעוואלוציע ווערען גענומען אין בעטראכט גאנץ אנדערע עלעמענטען פון דער יודישער געזעלשאפט, און ס'איז דעריבער גאנץ מעגלעך, אז מ'זאל גיכער קענען בויען נייע, ווי ראטעווען די אלטע.

ס'איז זעהר נישט אנגענעהם צו זאגען דעם אמת, אבער א סך סמנים בעווייזען, אז די אלע פערשטיקטע געשרייען וועגען העלפען און ראטעווען, קענען בלייבען ווי א קול אין דער מדבר. ווארום ס'איז דאך באמת בתמיה'דיג: די בעלי-מלאכות אליין דארפען דאך זיין פעראינטערעסירט צו ראטעווען זייערע עקזיסטענצען, טאמיר פעהלט ביי זיי בעוואוסטזיין און פערשטאנד, זענען פאראן האנדווערקער-פעראיינען, צעכען, די האנדווערקער-קאמערען, איז פאראן אנ'„ארט"-געזעלשאפט, פעראן נאך אנדערע פערשידענע אינסטיטוציעס, וואס שטרעבען צו העלפען דעם בעל-מלאכה אין זיין מלחמה הקיום, — פארוואס-זשע איז נאך 5 יאהר ווארעניש און סטראשעניש נאך אלץ די סכנה פון אונטערגאנג נישט בעזייטיגט?

שוין-זשע איז דער גאנצער מכשול בלויז אין די פאר צענדליג גילדען עקזאמינירגעלד? פארוואס גיבען זיך די בעלי-מלאכות אנ'עצה מיט'ן צאהלען שטייער און אויסקויפען פאטענטען וכדומה? אפשר גיבען זיי זיך טאקי נישט קיין עצה און מוזען אנקומען צו א קהלה, אדער צו א פאלקס-באנק און צו אנדערע געזעלשאפטליכע תחבולות: מ'הערט דאך אבער נישט אויף, זיך צו ראטעווען. און גראד דא, וואו ס'האנדעלט זיך וועגען דעם גאנצען ווייטערדיגען קיום. בלייבט מען אפהענטיג, אומבעהאלפען און אפאטיש און מ'לאזט עס לויפען כאטש גלייך אין אפגרונד אריין!

דיזעלביגע פראגע איז אויך מכוח לערן-יונגלעך. פון אייביג אן האבען בעלי-מלאכות זיך בענוצט מיט לערן-יונגלעך, וועלכע האבען געדינט ווי ביליגע הענד און האבען געבראכט רווחים און ס'איז אויך געלעגען דערין א געוויסער אינסטינקט פון קיום המין, פון דערהאלטען דעם פאך, אין וועלכען מ'האט זיך אליין שוין געהאט איינגעלעבט. אויך דער נויטיגער עלעמענט פון תלמידים האט זיך שטענדיג געפונען. און פלוצים א פולשטענדיגע איבערקעהרעניש, נישט די בעלי-מלאכות ווילען האלטען קינדער, נישט די תלמידים ווילען לערנען! די סיבות דערפון זענען גאנץ בעקאנט, אבער דערין ליגט טאקי די צרה. ווייל מיר זעהען, ווי שוואך די געזעלשאפט איז, צו שטעלען א ווידערשטאנד די קלענסטע מניעות!

אהן א רעוואלוציע אין די מוחות וועט דער ציל נישט דערגרייכט ווערען, אויב מיר ווילען ברענגען צו א יורונג, מוז דער טייג אנדערש געקנאטען ווערען.

דער ענין פראדוקטיוויזאציע איז נישט קיין פראבלעם פאר בעלי-מלאכות און זייערע אינסטיטוציעס, דאס איז א ברייטע און טיפע פאליטישע פראבלעם פאר'ן גאנצען יודישען כלל. און לעזען די פראבלעם קען מען נישט דורך פינאנציעלע הילף, נאר דורך פאליטישען קאמף אויף ביידע פראנטען, דעם אינערליכען און דעם אויסערליכען.

דער גאנצער פאליטישער און געזעלשאפטליכער אפאראט דארף ספעציעל אנגעשטעלט ווערען דערצו, ארויסצורופען בעגייסטערונג פאר'ן דאזיגען קאמף צווישען דער יוגענד און די עלטערע פיהרערס. מיר זענען דאך בריהם ארויס-צורופען אפילו קינסטליכע בעגייסטערונג, בפרט ווען דא גייט נישט וועגען איבערמאכען דעם לעבען, נאר וועגען צופאסען זיך צו די נייע געשאפענע ארומיגע בעדינגונגען, און די בעגייסטערונג קען דא זיין אנ'עכטע, אנגעפארען זיך אויף דער ווירקליכקייט, אויב נאר מיר וועלען קענען אויפפאסען און פערשטיין די ווירקליכקייט און בעהערשען איהר.

מיר דארפען אוודאי ראטעווען די 50000 ווארשטאטען. מיר דארפען אויך העלפען דעם „ארט", צו ווייטער-פלאנצען די יודישע מלאכה אינ'ם קומענדיגען דור. מיר מוזען זיך אפרופען מיט דער פולסטער גרייטקייט אויף איטליכען אפעל פון די האנדווערקער-עסקנים.

אבער וויסען מעגען מיר, אז דאס אלץ איז קליין און כמעט נישטיג אנטקעגען די גרויסע צילען, וואס שטעהען פאר אונז און מיר קענען זיי דערגרייכען נישט אנדערש, ווי דורך א גרויסער רעוואלוציאנערער אנשטרענגונג.

פ. ק.

נישט ווי אנ'אנהענגער, נאר ווי דער שארפסטער געגנער

טומעל איז דער וועלט צוליב דער רעדע פון פאפען'ען

די רעדע פון פאפענען ווערט אין דער פרעסע פון דער וועלט מיט רעכט אנגערופען א באמבע. דער וויצע-קאנצלער האט גערעדט ווי דער שארפסטער געגנער פון רעזשים און נישט ווי זיין אנהענגער און אפיציעלער פערטרעטער. עס איז נאך נישט קלאר, וואס אייגענטליך איז פאפען מיט זיין רעדע אויסען געווען. ביי די זיטען פון די נאציס אין דייטשלאנד קאן אפילו זיין נישט אויסגעשלאסען, אז אזא רעדע זאל מצד א וויצע-קאנצלער געהאלטען ווערען מיט א פיוון, כדי צו שאפען געוויסע שטימונגען, וועלכע די רעגירונג פון דער נאצי-מדינה וויל אין געגעבענעם מאמענט ארויסרופען אין אויס-לאנד. ווייל אין לאנד גופא איז די רעדע נישט געדרוקט געווארען, יעדענפאלס האט די רעדע אין אויסלאנד געפונען א גרויסען אפקלאנג. די פרעסע אין אלע לענדער רעדט ארום די רעדע פון פאפענען.

„איוונינג סטאנדארט" האלט אז פאפענס רעדע איז די גרעסטע געשעהעניש און דייטשלאנד פון זינט די נאציס האבען אין לאנד איבערגענומען די מאכט.

דאס איז, שרייבט די ענגלישע צייטונג, דאס ערשטע לאך אין נאציזם צווישען דעם רעכטען און לינקען פליגעל. מען קען די רעדע פערוועהרען אין דייטשלאנד צו דרוקען, אבער דאס וועט נישט שטערען יעדען יונקער צו רעדען דאס זעלבע. די יונקערס זענען אויפגעבראוזט און דערציטערט. זיי האבען מורא עס זאל זיך נישט אנהייבען די צוטיילונג פון דער ערד, וועלכע זיי האלטען פאר זייערע. דאגעגען די היטלעריסטישע יונגעלייט ווערען מיט יעדען טאג אלץ מעהר צורייצט און אויפגעבראכט, פארוואס מען צוטיילט טאקע נישט די ערד. עס איז קלאר, אז היטלער קאן נישט ביידע צדדים בעפרידיגען. עס איז נישט ווייט די צייט, ווען איינער פון די פיינדליכע לאגערען וועט אנהויבען מיט געוואלד צו פערווירקליכען זייגע בעגעהרען אדער נישט דער-לאזען די טאטען פון דעם אנדערען לאגער... די מינדעסטע געשעהעניש א שטייגער, דער טויט פון הינדענבורגן, קאן ווערען דער סיגנאל צו שטורמישע געשעהענישען, וואס וועלען ווערען פאטאל פאר דעם היטלעריסטישען רעזשים.

דער פראנצויזישער „טאן" זעהט איין; אז דער היטלעריסטישער מאכט שטייען פאר זעהר שווערע צייטען:

עס וואלט געווען נישט קלוג, שרייבט דאס פראנצויזישע בלאט, צו רעכענען אויפן גיכען קראך פון דער היטלעריסטישער מאכט. דאך קאן מען נישט אפלייקענען, אז די איצטיגע ארדנונג אין דייטשלאנד לעבט דורך מפלות, סיי אין דער אינערליכער, סיי אין דער אויסערליכער פאליטיק. לאמיר מיט אויפמערקזאמקייט נאכפאלגען די דאזיגע געשעהענישען, אבער לאמיר זיך נישט לאזען אפנארען פון ווערטער. פאקטען דארף מען אפשאצען נישט לויט דעם אויסערליכען איינדרוק זייערען, נאר לויט זייער אינערליכען זין.

אין די לעצטע ווערטער פון פראנצויזישען אפיציעלען ארגאן ליגט, ווייזט אויס, א רמז דערויף, דאס די דייטשע רעגירונג האט געוואלט, אז די רעדע פון פאפענען זאל מאכען דעם און נישט קיין אנדערען איינדרוק (א רמז, אז די גאנצע רעדע איז עפעס א בלאף פון דער נאצי-פאליטיק) די פאריזער צייטונג וויל זאגען, אז די דייטשע רעגירונג האט געוואלט, אז פאן פאפענס רעדע זאל מאכען דעם איינדרוק וועלכען זי האט גע-מאכט און אז דער גאנצער מיש-מאש איז עפעס א נייער שפיל פון די היטלערלייט.

אזוי מיינט דער „טאן", דאגעגען די „עקא דע פארי" האלט, אז די רעדע פון פאפענען איז געווען אנ'אויפריכטיגע: פאפען האט געהאט דעם מוט ארויסצוטרעטען געגען די עקסצעסען פון דער היטלעריסטישער רעוואלוציע.

פאפען, שרייבט די צייטונג, איז גיכער פאר יעדען אנדערען פעראנטווארטליך פאר די גע-שעהענישען פון דרייסיגסטען יוני 1932. דאס האט ער צוגעגרייט די בעפרייאונג פון שלייכערן, פערזיכערנדיג הינדענבורגן, אז די מאכט קאן מען אהן יעטוועדער מורא איבערגעבען דעם פיהרער פון די שווארצע העמדלעך. ווייזט אויס, אז פאן פאפען האט גערעכנט, אז איהם און זיינע פריינד וועט געלינגען מיט דער הילף פון דער ארמעי און פון דער ביוראקראטיע איבערצולאזען פאר זיך די ווירקליכע מאכט און נישט איבערגעבען זי היטלערן. און אט איז איצט פאפען געצוואונגען צו שרייען אויף אלארם. און דאס געשריי זיינס ווערט גאר אין דייטשלאנד נישט געהערט, ווייל די צענזור לאזט זי נישט דורך און אין די צייטונגען ווערט זיין רעדע נישט געדרוקט.

וואס איז דאס, פרעגט די צייטונג. אנ'איזאלירטער אקט, אדער א סימן, אז עס וואקסט די כוואליע פון אונצופרידענהייט אין דייטשלאנד? ענטפערען אויף אט דער פראגע. איז דערווייל נישט מעגליך. פערזאנען, וואס שטעהן זעהר הויך, פראטעסטירען, דער קארדינאל פאולהאבער האלט א רעדע, וועלכע איז א מוסטער פון בירגערליכער דרייסטקייט, דאס זעלבע טוט דער פראטעסטאנט קארל בארט, אבער די מאסען, ווייזט אויס שווייגען נאך.

אהן ספק איז דער פרעסטיזש פון היטלער'ן אין די לעצטע חדשים זעהר געפאלען. אבער דער פאקט, וואס דער קאנצלער, לאמיר זאגען האט פערלוירען צעהן אדער פופצעהן פראצענט פון זיין מאראלישען אויטאריטעט, קאן נישט האבען קיין בעדייטונג פאר דער נאהענטער צוקונפט וואס אנבעלאנגט דער ווייטער צוקונפט, איז ערלויבט צו פרעגען, צי וועט דאס דייטשע פאלק ווירקליך קריגען געשמאק צו פרייהייט אין דער אטמאספערע פון שקלאפענטום, אין וועלכען עס געפינט זיך ביים היינטיגען טאג?

„פארי מידי" מאכט אויפמערקזאם אויף פאלגענדען פאקט: נישט היטלער, נישט געבעלס האבען אויף דער רעדע פון פאפענ'ען נישט געענטפערט, אנ'ענטפער האט געגעבען ראזענבערג, אבער געמאכט האט ער עס בעהאלטען, נישט אנרופענדיג פאפענ'ען אפילו ביים נאמען.

די צייטונג וואונדערט זיך: וואס איז דאס פאר א רעגירונג, וועלכע האט מורא ארויסצוטרעטען געגען איהר שונא, נאר זי גיט איבער איהרע געהיימע אגענטען אויף איהם אנצופאלען? און צי דראהט נישט א גרויסע סכנה דער דיקטאטור, וועלכע געפינט זיך אין אזא לאגע?

א פערשוואונדונג פון פאלקס-פערמעגען

די ווירטשאפט פון די איצטיגע דייטשע הערשער

דער בעריהמטער דייטשער זשורנאליסט געארג בערנהארד דערצעהלט אין „פאריזער טאגעבלאט", אז ער בעקומט זעהר פיל בריף, אן וועלכע מען האט צו איהם טענות, פארוואס ער זעהט בלויז דאס שלעכטע און טאדלונגסווערטע אין דייטשלאנד. פאר די פאזיטיווע לייסטונגען פון דריטען רייך האט ער ווי גארנישט קיין אויג.

מיר זענען זעהר דאנקבאר, שרייבט בערנהארד, יעדען איינציגען, וואס ווייזט אונז אן אויף עפעס אזעלכע טאטען פון רייך. וואס זאלען פערדינען געלויבט צו ווערען. ער בעט יעדען איינציגען איהם וועגען אזעלכע מעשים מיטצוטיילען, ער בעט וועגען דעם אויך די דייטשע מאכט-ארגאנען. מיר זענען גרייט. ערקלערט ער, וועלכער איז איינער פון די בעסטע דייטשע זשורנאליסטען, צו שרייבען און צו זינגען לויב-געזאנגען פאר אלע אזעלכע מעשים, פאר די ערפאלגען פון דריטען רייך, פאר די איצטיגע דייטשע לייסטונגען.

אבער, ערקלערט דער בעריהמטער דייטשער פובליציסט, ביז איצט האבען מיר נישט געהערט אינצאנצען וועגען זאכען און טאטען אין דייטשלאנד, וואס זאלען פערדינען געריהמט צו ווערען.

אין די רעדעס פון די פיהרער פון איצטיגען דייטשלאנד איז זעהר מערקווירדיג, וואס זיי רוקען ארויס די טאמע דרייסטע בעהויפטונגען, נישט פרובענדיג אין דער מינדעסטער מאס צו בעווייזען, וואס אייגענטליך זיי האבען אזעלכעס אויפגעטון און צי האבען זיי ווירקליך אויפגעטון די גרויסע און ווערטפולע זאכען, מיט וועלכע זיי האלטען זיך אין איין בעריהמען. אזוי פיהרט זיך שטענדיג אויף דער פיהרער, אזוי טוען די אונטערפיהרער און בעזונדערס די, וועלכע שטעהן בראש פון די ווירטשאפטליכע אפטיילונגען אין איצטיגען דייטשלאנד.

ווי ווייט עס איז אנגענומען אין איצטיגען דייטשלאנד זיך צו האלטען אין איין בעריהמען אהן א פארוואס און אהן א פארווען, איז בעזונדערס צו זעהן ביים גרויסען רעדנער, ביים מיניסטער, פאליציי-גענעראל און רייכסטאג-פרעזידענט, גערינגען. ערשט די טעג האט אט דער מלוכה-מענש בעהויפט, אז אין פערגלייך מיט די פריהערדיגע מנהיגים אין לאנד זענען דורך די נאציס געמאכט געווארען זעהר גרויסע איינשפארונגען.

דער רעדנער האט נישט געפרובט אויף דעם גרינגסטען אופן צו בעווייזען זיין דרייסטע בעהויפטונג, פונקט ווי דאס וואלט געווען א זאך, וואס איז פאר אלעמען גלייך קלאר און בעוויזען. ער האט גערעדט וועגען די גרויסע איינשפארונגען פון דריטען רייך, פונקט ווי דאס וואלט געווען אנ'אלגעמיין בעקאנטע און אלגעמיין בעוויזענע זאך. אבער, פרעגט בערנהארד, צי איז עס טאקע ווירקליך אזוי, אדער דער רעדנער האט פשוט מורא געהאט צו זאגען עפעס גענויער, ווייל מען וואלט איהם באלד נעקאנט בעשולדיגען אין ליגען?

מיר, שרייבט בערנהארד, וואלטען וועלען דערמאנען איין פרט, וועלכער ווארפט זיך בעזונדערס אין די אויגען יעדען בעאבאכטער פון איצטיגען לעבען און פיהרונג אין דייטשלאנד

(ווייטער זעה 7. זייט)

ניער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער רעבעז

ניער פאלקסבלאט

מאנטאג
יב
25
תמוז תרצד

יוני

זון-אויפגאנג 3.14
זון-אונטערגאנג 8.01

קריסט, וואס שעכט עופות אויף „כשר"
סענסאציאנעלע ענטדעקונג אין לאדז

אויף זאוואדזקא 23 האט בשעתו געוואוינט דער עופות-שוחט ר' יצחק פרידע און האט דארט געשאכטן. מיט א צייט-צוריק האט ער זיך פון דעם דערמאהנטן הויז ארויסגעצויגן. די יודישע בעל-בית'טעס האבן דערפון נישט געוואוסט און אזוי ווי זיי זענען שוין געוואוינט געווען פון כמה יאהרען צו שיקען זייערע קריסטליכע דינסטמיידלעך צום שוחט, האבן זיי אהין ווייטער געשיקט מיט די עופות, וואס זיי האבן געקויפט. די שיקסעס זענען געגאנגען און צוריקגעקומען מיט געשאכטענע עופות און דארט בעצאהלט שחיטה-געלד.

פאריגען זונטאג צווישן 12 און 1 בייטאג איז געקומען אויף זאוואדזקא 23 א קריסטליך דינסט-מיידעל מיט א הוהן. זי איז גלייך אוועק אין דער וואוינונג פון שוחט פרידע, אזוי ווי זי איז דאס געוואוינט געווען. אנשטאט דעם „סטארי זשעזאק" האט זי דארט געטראפען א יונגען, וועלכער האט גענומען שחיטה-געלד און אפגעשאכטען די הוהן. ווען דאס מיידעל איז אהיימגעקומען מיט דער הוהן, האט די בעל-הבית'טע עפיס בעמערקט, אז די שחיטה איז נישט איינגאנצען אין ארדנונג. זי האט אנגעהויבען נאכפארשען דעם ענין און דאן האט זי זיך דערוואוסט, אז די הוהן איז געשאכטען געווארען דורך א יונגען קריסטליכען מאן, וועלכער האט גענומען שחיטה-געלד און מיט א מעסער געשאכטען די עופות, וועלכע מ'האט אים געוואוינהייט געבראכט אויף זאוואדזקא 23.

וועגען דער דאזיגער ענטדעקונג האט מען געמאלדען דעם ראבינאט, וועלכער האט אונטער-גענומען אן אויספארשונג. ס'איז דערוויזען געווא-רען, אז דאס איז נישט דאס ערשטע מאל און אויף אזא „כשר'ן" אופן זענען געשאכטען געווא-רען פיל עופות אויף זאוואדזקא 23. נאכדעם ווי דער ראבינאט האט צוזאמענגענומען אלע פרטים און דעם גאנצען מאטעריאל, האט ער דעם גאנצען ענין איבערגעגעבען דער פאליציי.

צווישען די „חכמים ונבונים"...
אלגעמיינע פערזאמלונג פון די ענדעקישע ראטמענער

(א) נעכטען איז אין לאקאל פון דער ענדע-קישער פרטיי אויף קאפערניקא-גאס (אנ'ענטשפרע-כענד ארט — לעם דער טורמע) פארגעקומען אנ' אלגעמיינע פערזאמלונג פון די ענדעקישע ראטמע-נער אין דער גאנצער לאדזשער וואיעוואדזטווע, וואס זענען אויסגעקליבען געווארען בעת די לעצטע שטאדראט-וואהלען.

נאכ'ן ארומרעדען די פרינציפיעלע ענינים און די ליניע פון דער פאליטיק פון דער ענדעציע אויפ'ן שטח פון בעזונדערע זעלבסטפערוואלטונגען, איז אפגעגעבען געווארען א בעריכט פון דער פארטיי.

פון דעם דאזיגען בעריכט איז צו זעהן, דאס א בעדייטענדער טייל פון די מיטגלידער, וועלכע זענען בשעתו ארעסטירט געווארען זענען איצט געווארען בעפרייט.

אנשטאט זיי זענען אבער עהערגעכטען ביי נאכט ארעסטירט געווארען איינינע קארפען-קעפ" פון די יוגענדליכע ענדעקעס.

אונאפהענגיג פון די זעלבסטפערוואלטונגס-פראגען איז אויך ארומגערעדט געווארען די פראגע פון רעארגאניזירען די פראפעסיאנעלע פעראיינען, וואס זענען אנגעשלאסען אין דער ענדעציע, און זענען „איצט נישט פראפארציאנעל פאסיוו" אין בעצוג צו די ארגאניזאציאנעלע געביטען פון דער פארטיי.

וויכטיגע ענטשיידונגען פון העכסטען געריכט און טריבונאל

שטייער פון אומזאץ

דער שטייער-דעקלאראנט איז מחויב פאר-צושטעלען אלע בעווייזען, וועלכע זאלען מעגליך מאכען פעסטצושטעלען דעם שטייער-אומזאץ. קוים שטעלט ער נישט צו די אויסמעסטונגס-מאכט די נויטיגע בעווייזען, מעג די מאכט אליין פעסט-שטעלען די הויך פון אומזאץ און זי דארף נישט מאטיווירען גלייך די פעסטשטעלונג.

די דעציזיע וועגען א דערלאנגטען רעקורס מוז נישט ארויסגעטראגען ווערען דווקא אין זעל-בען טאג, ווען דער שטייער-צאהלער האט בעי-לייגט פערזענליכע דערקלערונגען, ס'טאר נאר נישט פארקומען קיין לאנגע הפסקה און די דע-ציזיע מוז אנגענומען ווערען אלענפאלס ביים זעלבען קאמיטע-קאמפלעט.

וואס הייסט אויפקויף?

א פאטענט אויף אויפקויף (סקופ) בערעכ-טיגט אויפצוהאלטען א לאגער אבער נישט קיין געשעפט ד. ה. א לאקאל, וואו ס'ווערען געשלא-סען האנדעלס-טראנזאקציעס. אויפן סמך פון אנ'-אויפקויף-פאטענט מעג מען פערקויפען די אויפגע-קויפטע פראדוקטען אין זעלבען צושטאנד, ווי מ'האט זיי געקויפט און נישט צו קיין קאנסומענ-טען, נאר צום ווידערפערקויף.

כדאי צו בעמערקען, אז לויט אנ'אויפקויף-פאטענט מעג מען אויפקויפען קעלבער, זיי שעכ-טען, ארויסנעמען דאס אינגעווייד און געשאכטע-נערהייט עקספארטירען קיין אויסלאנד, מ'טאר זיי אבער נישט אפשינדען. עופות דאגעגען טאר מען נישט שעכטען אויפן סמך פון אנ'אויפקויף-פאטענט. דערויף מוז שוין זיין א בעזונדערער האנדעלס-פאטענט.

שטייערן-הנחות פאר טאקסובקעס

די זעלבע הנחות ביי פאטענטען און אומ-זאץ-שטייערן, וועלכע גילטען פאר דראזשקעס, הא-בען אויך אנ'אנווענדונג לגבי טאקסובקעס.

ריכטיגקייט פון בוכפיהרונג

דאס פעהלען פון א לאגער-בוך אין אנ'אינ-דוסטרי-אונטערנעמונג גיבט נאך נישט קיין גענו-גענדען גרונד צו אנערקענען די געפיהרטע בוכ-פיהרונג פאר א נישט פארשריפטסמעסיגע.

וואס ווערט אנגערופען אנ'-עפענטליך ארט?

פאר אנ'עפענטליך ארט ווערט בעטראכט א גאס, א פלאץ, דורכפאהר- און דורכגאנג-וועגען, גערטנער, רעסטאראנען, טעאטערס און אלע אנ-שטאלטען, וואו ס'קענען אריינקומען פריי מענשען. דאגעגען פערלירט נישט אנ'ארט זיין עפענטליכען כאראקטער, אויב אין געגעבענעם מאמענט זענען גראד קיין מענשען נישט געווען.

פערזיכערען גייסטיגע ארבייטער

בכדי פערזיכערט צו ווערען אלס אויספיה-רער פון ביורא, קאנצעלאריע, רעכנונג, צייכנונג אדער קאלקולאציע ארבייט איז נישט נויטיג קיין שום בילדונגס-צענז. ס'איז גענוג, אז דער בע-טרעפענדער פיהרט אויס די דאזיגע פונקציעס און נישט בלויז אלס קוואליפיצירטער כוח נאר אפילו אויך אלס פראקטיקאנט אדער לערן-יונגעל. דעסגלייכען ענדערט אויך נישט די לאגע דער אומשטאנד, וואס דער בעשעפטיגטער נעמט נישט פאר זיין טרחה קיין שום שכירות און ער האט אויך נישט קיין בעשטימטע פערפליכטענדע אר-בייטס-צייט.

די באנדיטעריי הערט נישט אויף
בעפאלען און צושטאכען א פרוי

(א) א געוויסע העלענא רוזשינסקא (פון פושטשיקאוו 66) איז נעכטען ביינאכט צוריקגעגאנ-גען אהיים פון טעאטער.

אויף דער קילינסקיגא גאס איז זי בעפא-לען געווארען דורך עפיס א פערשוין, וועלכער האט איהר מיט א מעסער געשאכטען אין דער ברוסט, און זי געוואלט אויך מכבד זיין מיטן זעלבען מעסער אין קאפ...

זי האט זיך אבער פערשטעלט מיט דער האנד — און אויך די האנד האט געכאפט א מע-סער-שטאך.

אויף איהר פערצווייפעלט שרייען איז גע-קומען צו לויפען אנ'עולם מענשען, אבער דער באנדיט האט שוין בעוויזען צו ענטלויפען.

פאגאטאוויע האט דער פערוואונדעטער פרי-טיילט ערשטע הילף.

ווער איז ער?
געפונען א געהאנגענעם אויף א בוים

(2) עהערגעכטען האבען א חברה קינדער קלייבענדיג יאגדעס אינם זגערזשער וואלד אנגע-טראפען אויף א שרעקליך בילד —

אויף א בוים האבען זיי דערזעהן הענגען א יונגענמאן, וואס איז שוין געווען טויט.

די אלארמירטע פאליציי האט דערוויל נישט פעסטגעשטעלט, ווער דער זעלבסטמערדער איז, ווייל קיין שום דאקומענטען האט מען ביי איהם נישט געפונען.

ער זעהט אויס צו זיין אנ'ערך 26 יאהר אלט, אנגעטאן אין א צעדריבעלטען אנציג, קא-לירט העמד, ברוינע פאנטאפעל. ער איז א מי-טעלוואוקסיגער דארער בלאנדין מיט א ביינער-דיג פנים.

ווער עס קען עפיס אויפקלערען וועגען איהם ווערט געבעטען צו מעלדען זיך אין אויס-פארשונגס-אמט (קילינסקיגא 152), אדער אין נאהענטסטען פאליציי-קאמיסאריאט.

אומגליקספאל מיט אנארבייטער

(2) אין שייכות מיט'ן גאזאוויע-צוזאמענפאהר האט מען נעכטען געארבייט ביים ענטשפרעכענדיג צוריימען דעם זאל (אויף פעטריקאווער 243).

אין א געוויסען מאמענט איז פון א לייטער — העכער א שטאק די הויך — ארונטערגעפאלען דער גאזאוויע-מאנטער אנדזשעי מיכאלעק (פון באר-ניפראטערקא 28) און זיך מוא-א'דיג צוביזק'ט.

פאגאטאוויע האט איהם אין א סכנה בפשות'דיג צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל אויף זאגאזשער-קאווא.

יודיש טעאטער „פילהארמאניע" נארוטאוויטשא 20
טעל. 213-84

בילליגע וואך!

דאס איינציגע אפערעטען-טעאטער אין לאדז!

רעפערטואר, פרייליך!

אלע זענען בעגייסטערט! —::— רוישענדע אפלאדיסמענטען! —::— לאכען אהן אויפהער!
גאסטאויפטריטע פון ליבלינג פון לאדזער פובליקום

מיט'ן אנטייל פון דער בעוו. פרימאדאנע
יוכבד זילבערג
און פולהארם.-אנסאמבל

בן-ציון וויטלער

היינט, מאנטאג, 9.30 אוונט, פרייזען פאפולערע פון 50 גר. ביז 1.50 ערשטע רייה
די שטארק אויסגענומענע אפערעטע

דער פרייליכער אפיציר

אין 2 גרויסע אקטען מיט א פראלאג, 20 נומערן געזאנג און טענץ.
בילעטען צו בעקומען א גאנצען טאג אין קאסע פון „פילהארמאניע".

זוגאב-פאבאר-קאמיסיעס

(2) דער פאבאר פון יאהרגאנג 1913 האט זיך שוין געענדיגט.

איצט דערוויסען מיר זיך, אז עס הויבען אן צו אמטירען זוגאב-פאבאר-קאמיסיעס.

דעם קומענדיגען שבת, דעם 30 ד. ח. פון 8 פריה וועט אין לאקאל פון דער מיליטעריש-פאליציייאישער אפטיילונג ביי דער לאדזער שטאט-פערוואלטונג (פיעטרקאווער 165) אמטירען די זוגאב-פאבאר-קאמיסיע פ.ק.או.-שטאט לאדז 1, צו וועלכער עס דארפען זיך מעלדען די פאבאר-פליכטיגע פון יאהרגאנג 1913 און עלטערע, ווי אויך די פרייוויליגע פון די יאהרגענג 1914, 1915 און 1916 מיט א בילדונגס-צענז, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 2, 3, 5, 8, 9 און 11 קאמיסאריאטען, און האבען בעקומען אויפ-פאדערונגען פון דער לאדזער שטאטישער סטא-ראסטווע.

מאנטאג, דעם 2 יולי, 8 אינדערפריה וועט אין דעמזעלבען לאקאל אמטירען א זוגאב-פאבאר קאמיסיע פאר פ. ק. או. לאדז-שטאט 2 צו וועלכער עס דארפען זיך צושטעלען די פאבארפליכטיגע פון יאהרגאנג 1913 און עלטערע, וועלכע האבען נישט רעגולירט זייער מיליטער-דינסט, ווי אויך די פרייוויליגע פון די יאהרגענג 1914, 1915 1916, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14 פאליציי-קאמיסאריאט, און האבען בעקומען נאמענטליכע אויפפאדערונגען פון דער לאדזער שטאטישער סטאראסטווע.

פערד-איבערזיכט

(א) היינט הויבט זיך אן אויפ'ן האלפר-פלאץ אנ'איבערזיכט פון פערד.

פערד-אינהאבער זענען מחויב, לויט'ן בע-שטימטען פלאן און טערמין צושטעלען זייערע פערד צו דער קאנטראלע – אניטט וועלען זיי אדמיניסטראטיוו בעשטראפט ווערען. די באלע-בתים – נישט די פערד.

אפטייקען
היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: מ. קאס-פערקיעוויטש (זגערזשער 54), י. מיסקיעוויטש (קא-פערניקא 26), י. זונדעלעוויטש (פיעטריקאווער 25), ס. באיארסקי און וו. שאט (פשעיאזד 19), מ. לי-פיעץ (פיעטריקאווער 193), ריכטער און לאבאדא (ליסטאפאד 11 86).

שרעקליכער אומגליקספאל מיט א ראווער-פאהרער

(2) אויף 11 ליסטאפאדא 157 לעם דער באהן-בריק איז נעכטען דער 36-יעהריגער וועבער סע-ווערין קוביס (פון כאיני, יאגעלאנסקא 53), וועלכער איז געפאהרען אויף א ראווער, ארונטערגעפאלען אין דעם גרובען, זיך צושפאלטען דעם שארבען און דעם בויך.

אין א געפעהרליכען צושטאנד האט איהם פא-גאטאוויע אוועקגעפיהרט אין קריינדשפיטאל אויף י גאגאניקאווא.

א גאנצע משפחה פער'סמ'ט מיט קיעלבאס

(2) אויף ווארבע 21 האט זיך געסמען די גאנ-צע משפחה קובעוקא — יאן מאגדעלענא, און זיי-ערע צוויי קינדער — פער'סמט מיט נישט-פרישען קיעלבאס.

מ'האט געמוזט ארויסרופען פאגאטאוויע, וואס האט זיי אויסגעפלומפט די מאגענס און דערמינטערט.

עס ווערט געפיהרט אנ'אויספארשונג.

Dr. med.

L. Berman

פעטעליאנא 15, טעל. 149-07

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען, מענער-שוואכע-בעהאנד-לונג און ספעציעלע בעראטונג.

אלע ארט אנאליזען.

עמט אן פון 8—11 און 4—8 אוו.; זונטאג פון 9—1 בייטאג

פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען.

צוזאמענפאהר פון גאזאוניע= און וואסערלייטונג-בעאמטע

(2) היינט הויבט זיך אן דער 16-טער צו־זאמענפאהר פון פוילישע גאז־ און וואסערלייטונגס־בעאמטע.

די איינגעטליכע בעראטונגען וועלען זיך אנ־הויבן דינסטאג דעם 26. ד. ח

היינט 5 א זייגער וועט פארקומען א פער־זאמלונג פון די דעלעגאטען איג'ם זאל אויף פיעט־ריקאווער 243.

די אויסלענדישע פארשטעהער און פארשטע־הער פון דער רעגירונג ווארט מען אפ היינט נאך.

אריינגעפאלען אין קעלער

(א) אויף זגערזשער 109 איז אריינגעפאלען אין א קעלער א געוויסע חיה ווייכסעלפיש.

מיט א צובראכענעם ריקנביין פוס האט זי פאגאטאוויע אפגעפיהרט אין שפיטאל.

פון די יודישע דעם. פאלקס= פארטיי אין לאדז

כדי גענוי בעקאנט צו מאכען די וועהלער, רעגען אויסגאנג פון די לעצטע שטאדט-וואהלען, ארדענט איין די יוד. דעמ. פאלקס-פארטיי ביים אלגעמיינעם יוד. וואהל-בלאק א בעריכט-פערזאמ־לונג, מיט רעדעס וועלען ארויסטרעטען די ה״ה ראטמ. אדוו. וויצמאן, פרנס פ. כארי, מגר. באל־בארישסקי, פרנס גלאטמאן, ד. יאזעפאוויטש און א. גראסמאן.

זעלבסטמארדען

(2) אויף א בוידעם — אויף פעטריקאווער 132 — האט זיך בעלטען געהאנגען די 36-יאהריגע פראנטשישקא סאוושיק, א פרוי פון אן ארבייטער. זי איז די לעצטע צייט נישט געווען ביים פולען זינען. פון דער שטריק האט מען זי ארונטערגע־נומען א טויטע.

* * *

(א) אויף מיכאלאווסקיעגא 4 האט זיך דער אר־בייטסלאזער אנטאני פיונטשאק איבערגעשניטען די אדערען אויף די הענד און דעם גארגעל.

אין א שווערען צושטאנד האט מען איהם אפ־געפיהרט אין שפיטאל.

אריגינעלע רויטוויינען

אין בעסטער קוואליטעט צו זעהר צוגענג־ליכע פרייזען ספעציעל פאר מאגען און צוקער־ליידענדע בעקומט מען אין דעם בעקאנטען ווייגעשעפט פון

ע. שיקיער
אינהאבער
ישראל שיקיער

לאדז, פולנאצנא 1 טעל. 107-84

רעפרעזענטאנץ=טעאטער „ראזמאיטאשטשי" ציגעל-נאם 27 טעל. 112-25

היינט, מאנטאג, 9.30 אוונט

גאסטשפילען פון פרעמיער פון ריינהארד-טעאטער און פון בערלינער שטאדט-טעאטער

אלעקסאנדער גראנאך

צוזאמען מיט העלענא בארקאווסקא

„די געלע לאטע"

אקטועלע צייט-פיעסע אין 4 אקטען פון ד״ר פרידריך וואלף (אויטאר פון „ציאנקאלי").

אכטונג! דאנערשטאג, ד. 28 יוני גרויסע הנחה=פארשטעלונג צו ביליגע פרייזן

„די געלע לאטע" בילעטען צו בעקומען ביי דער קאסע פון טעאטער.

ארעסטירט 2 געפעהרליכע באנדיטען

(2) אין א טאג היי, נעבען לוטאמירסק האט מען געכאפט שלאפענדיגערהייד די 2 באנ־דיטען וואצלאוו כאלעווקא און יוזעף כאפרין, וועלכע האבען מיט דריי טעג צוריק נעבען דעם דארף אלבערטאווא בעפאלען דעם יונגען פויער סטאניסלאוו פלוטשעניק און צוגערויבט ביי איהם 20 זלאטעס און דאס אנגעטועכץ.

מען האט ביי געמאכט א קרימינעלישען „הרי את", אנגעטון זיי אייזערנע רינגעלעך אויף די הענד, און מיט גרויס פאראד האט מען די 2 „חתן-בחורים" אריינגעזעצט אין דער טורמע אויף קאטערגיקא.

זיך געשיפט אויף א... באליע און אין דערטרונקען געווארען

(2) דער 6-יאהריגער פויערן-יונגעלע יאן קוואסטעק פון דארף זשאביעניק, נעבען לאדז איז נעכטען בעגאנגען ווייזען זיינע חברים ס'ארא מייס־טער ער איז צו שיפען זיך אויף א... באליע.

האט ער זיך טאקי אריינגעזעצט אין א באליע און איז ארויסגעשוואומען אין מיטען סטאוו, און אנגעהויבען צו ווייזען קונצען.

פלוצים האט זיך איבער די „קרייצער-באליע" איבערגעקעהרט, און דער קליינער שטיפערל איז נעבעך דערטרונקען געווארען.

שפעטער אין א פאר שעה האט מען פון וואסער ארויסגעצויגען זיין טויטען קערפער.

היינט—גרויסער קאנצערט פון וועלט-קינסטלער משה קוסעוויצקי אין העלענאוו

דער היינטיגער קאנצערט אין העלענאוו פון וועלט־בערי־המטען אויבער־קאנטאר ה' משה קוסע־וויצקי, האט ארויסגערופען ביי אונז אין שטאט א גרויסע פעראינטערעסירונג. ס'איז זיכער דאס דער היינטיגער קאנצערט וועט האבען מיטן גרעסטען ערפאלג.

Dr. REICHER

פאלודניאווא 28, טעל. 201-93

ספעציאליסט

פאר מאגער-שוועכע=בעהאנדלונג.

עפעקטיווע בעראטונגען און פסיכא-אנאליזען

נעהמט אן פון 8–11 און פון 5–8 אווענד.

דעם וועבער-פאקולטעט

ביי דער „אינדוסטריע-שול פון דער געזעל־שאפט פון פערשפרייטען טעכנישע בילדונג צווי־שען יודען" האבען געענדיגט פאלגענדע שילער: טשערניקאווסקי משה, ערליך שמעון, געלבארט מאיר, געללערט אברהם, גלאנץ שמחה, גרינוואלד יוסף, העכט יצחק, הערשענבערג יוסף, יעלינאוויטש שמחה, לעווקאוויטש משה, לענגע הערש, ליבערמאן אריה, מארקאוויטש ירחמיאל, פינטשעווסקי לייבוש, ראבינאוויטש משה, ראקאווסקי אברהם, ראזען יעקב, שרעבניק לייב, ווייסוואהל בייניש, וויינטרויב יוחנן, זעלמאנאוויטש מאטל, זיגער הערש, וואוידיס לאווסקי מנחס און זשידעוויטש הענעך.

קליינינקייטען

צער בעלי-חיים...

אויף פאמארסקא גאס איז א געלויף.

א קריסטליך יונגעל פון א יאהר פופצעה לויפט, איהם יאגען נאך עלטערע קריסטען און על־טערע קריסטליכע פרוי. דאס יונגעל לויפט ווי א פייל פון בויגען, און די עלטערע יאגען איהם נאך. ביים רוג איז ער פערהאלטען געווארען, אינטער פון די עלטערע האט איהם גוט מקיים־פסק געווען. א צווייטע האט איהם ארויסגעריסען די אויערן, וועד ס'האט געהאט פרייע הענט האט געטון א מצווה און איהם געצויגען פאר די אויערען. די על־טערע קריסטליכע דאמע האט זיך דערביי שטארק געבייזערט און איהם געמוסרט:

— „טי סמארקאטשו יעדען!" — די וויסט נישט אז מ'טאר נישט שלאגען!

איבער האט איהם געצויגען פארן אויער און געשריגען: „אז באס ביע וואלנא בימש"!

ווי ס'האט זיך שפעטער ארויסגעשטעלט, האט דער קליינער געשלאגען... זיין הונד !...

די „צער בעלי־חיים'ניקעס" האבען דעם בחור'ל אויסגעפאטשט און זאל ער וויסען, אז „אז באס ביע וואלנא בימש!"...

—ס.

בעריכט פון דער יעהרליכער גענעראל - פערזאמלונג פון 2. קליינהענדלער-פעראיין

אלטשטאט 10

זונטאג, דעם 17 ד. ח. איז פארגעקומען די יעהרליכע גענעראל-פערזאמלונג פון 2-טען קליינ־הענדלער-פעראיין. נאכ'ן אויסהערען די בעריכטען זענען פארגעקומען וואהלען, וועלכע האבען געגע־בען פאלגענדע רעזולטאט:

עהרען-פרעזעס — פיאטר כארי; פרעזעס — מענדעל באלבערישסקי; וויצע-פרעזעס — מענדעל מינץ; קאסירער — פישעל פרענקעל; סעקרעטאר — פישעל פארבער; עקאנאם — יעקל קאסאווסקי, זיממאן שפייזער, לייזער ציגאמאן, מאיר יורקעוויץ און הערשעל קאלב.

אלס לייטער דוד רובינשטיין און אברהם אבראמאוויטש.

קאנדידאטען — אברהם קאפלאוויטש, ראובן באקס און יצחק ווייסבערג.

ראוויזיאנס = קאמיסיע — אברהם פרענקעל, אברהם ווייסבערג און יונה פאפאוויטש.

שידס-געריכט — זיסמאן שפייזער, דוד רו־בינשטיין, אברהם אבראמאוויטש און הערשעל קאלב.

א ביליגע וואך אין יודישען טעאטער „פילהארמאניע"

די גאסטשפילען פון בן=ציון וויטלער מיט'ן אנטייל פון יוכבד זילבערג גייען אדורך מיט גרויס ערפאלג. די אפערעטע „דער פריילעכער אפיציר" געפעלט דעם פובליקום.

די דירעקציע האט בעשלאסען צו רעדו־צירען די פרייזען פון 50 גר. ביז 1.50 ערשטע רייה. היינט 9;30 אווענד „דער פריילעכער אפיציר".

י. מאשקאוויטש.

אבליק אין היטלער'ס גהינום

וואס זאגט אונז די „געלע לאטע"?

געווען איז עס אין יענע היסע טעג, ווען די בעשעהענישען האבען זיך מיט אימפעט געיאגט איינע נאך די אנדערע און ווי שווערע שטיינער אויף אונזערע קעפ זיך געשאטען.

א פארציע מוסר פון א קארדינאל, אן אויפרוף צו באיקאט'רען יודישע אדוואקאטען, א נויזיט פון אונזער ליבלינג, דעם בעסטען פון אונזערע „גוטע פריינד", וואס אט שטייגט ער איין, אט פליהט ער העך מלאך־המות און פאכעט מיט די שווארצע פליגלען, אז ס'יאגט אן א טויט־שרעק און א ביי־טערע קעלט.

א באנגענדיגער, קאשמארנער אומעט האט גע־דריקט ביז צו דער ערד זעהענדיג די הארציגע שמחה און דאס טאנצען ארום איהם...

גראד דעמאלט האט אלעקסאנדער גראנאך אנ־געהויבען ביי אונז מיט זיין „געלער לאטע".

מיר איז נישט בעקאנט וואס פאר א רושם עס מאכען די וויטערדיגע פארשטעלונגען אויף די בעזוכער, יעדעם אווענד אבער, אויף דער פרע־מיערע, איז דער איינדרוק געווען אזא, וואס איז אוממעגליך צו פערגעסען.

די פארשטעלונג איז געווען אפגעקויפט פון דער געזעלשאפט „פראצא". דאס טעאטער איז גע־ווען בעזעצט ביז'ן לעצטען פלאץ דורך אונזערע האלב־אסימילירטע אינטעליגענץ, פאבריקאנטען, סוחרים, אמיגעסטע; אבער פארשטעהער פון פרייע פראפעסיעס, ווי דאקטוירים, אדוואקאטען אז״וו.

אט די דאזיגע כאראקטעריסטישע אוידיטאריע איז געווען ווי צוגעפאקט אויף אויפצונעהמען די ווירקונג און איינדרוק פון פר. וואלפס שטיק. עס האט זיך געפיהלט עפעס גאר א באהעגטע קרובה־שאפט צווישען דעם פראפ. מאמלאק און דעם פוב־ליקום אין טעאטער פונקט ווי ביידע וואלטען גע־ווען פון איין טייג געקנעטען.

דער גאנצער גרויל, די שרעק, און טראגעדיע, וואס האט זיך אפגעשפילט אויף דער בינע, האט זיך אפגעשפיגעלט אויף די פנים'ער פון די צו־שויער. עס איז געווען קענטיג די גרויסע אונגער־עכטיגקייט, וואס האט ארומגעכאפט דעם עולם אין זאל, די אנגעסט נארן קומענדיגען מארגען...

עס איז נישט ריכטיג די בעהויפטונגען, אז וואלף גיט אונז די טראגעדיע פונ'ם יחיד. מיר ווייסען, אז פון אזעלכע וויסענשאפטלער, געלעהרנ־טע, ווי מאמלאק איז בעשטאנען דער רוב פון אונזערע ברידער אין דייטשלאנד, זיין טראגעדיע איז אלזא, די טראגעדיע פון הונדערטער, טוי־זענדער אזעלכע ווי ער.

בכלל איז פראפ. מאמלאקס טראגעדיע די טרא־געדיע פונ'ם גאנצען יודישען פאלק, פאר אלע צייטען. עס העלפט אונז נישט דאס אפלייקענען זיך, די בשמה, דער גרויסער פאטריאטיזם. נישט מעהר די טאטזאך, אז דאס קאן זיך איבער־חזר'ן נאך איצט אין צוואנציגסטען יאהרהונדערט. נאך 150 יאהר עמאנציפאציע, און דערצו מיט אוויפיל אכזריות און בארבארישע משוגעת, פער־טיפט נאך מעהר אונזער טראגעדיע.

און אויך דאס ווייסען מיר, אז אין אזעלכע מאמענטען ווערען אונזערע רייהען דינער, עס בעקענען זיך צו אונז אזעלכע וואס האבען די גאנצע צייט געמיינט, אז זיי בעלאנגען צו אנדע־רע. זיי קומען דעמאלט צוריק פערשעהמטע און קלאפען זיך אין הארצען...

אין זאל האט עס ממש אויסגעזעהן, ווי יום־כפור צו נעילה מענשען, וואס מ'זעהט זיי קיינ־מאל נישט אין יודישען טעאטער, האבען דאסמאל געוויישט די אויגען, זעהענדיג אויף דער בינע גראנאכע אין פראפ. מאמלאקס א צוויפאכיגע טרא־געדיע.

גראנאך, דער גרויסער דייטש־יודישער שוי־שפילער, איז אין גלות און רעדט יודיש און וואט פאר א יודיש! דערמאהנט מען זיך, אז אפילו נישט יודיש רעדענדיגע, אז ס'טרעפט אן אומגליק א בר־מנן אין שטוב, איז בשעת וויינען, פערגעסט מען זיך און מ'הויבט אן ריידען מאמע־לשון.

פראפ. מאמלאק רעדט יודיש און אלע אין זאל פערשטעהען איהם אזוי גוט, ווי עס פערשטעהען מענשען פון איין משפחה...

די אויפפיהרונג אליין איז א קאפיטעל פאר זיך. גראנאך איז א שוישפילער פון א גאר גרוי־סען פערנעם, מיט א גרויסער שולע, גענויאל־דיגע מיטלען, וואקאלע, מימישע א. ד. גל.

מאכען איהר בעמערקונגען און דערצו כדי ריין טעכנישער באסור איז פשוט לעכערליך. מ'דארף הערען גראנאכ'ן שרייען, בכדי צו זעהען מיט וואס פאר א מיטלען און פערשטענדניש ער טוט דאס. איטליכעס מאל ווערט מען פשוט פער־ציטערט.

אגב איז עס אויך אין כאראקטער.

מאמלאק, דער עכטער דייטש, געוועזענער פראנט־קעמפער, איינגעגלויבט אין דער דייטשער קולטור, שטאל'ץ אויף זיין פאטערלאנד, קאנסטי־טוציע, וואס גאראנטירט איהם זיינע רעכט, אט דער שטאלצער, דייטשער בירגער, מיט'ן טיטעל פראפעסאר, וואלט גארנישט געווען עהנליך צו זיך, ווען ער זאל נישט האבען דאס עכט דייטשע, די א. ג. „דייטשע שנאיצע"...

זעהען מיר איהם טאקע שפעטער, ווי ער הויבט אן אפגעבען זיך א דין וחשבון פון זיין לאגע הערט ער אויף צו זיין דער איינגעגלויבטער שטאלצער יעקע. ער שטעהט פאר אונז א רוהיגע, אבער טיף ריהרענדיגע פיגור. און פונקט ווי ר״ האט פריהער געווירקט מיט זיינע אויפברויזונ־גען, אזוי ווירקט ער איצט מיט זיין רוהיגען, רע־זיגנירטען און, צו גלייכער צייט, שטאלצען טאן. מיר זעהען נישט מעהר דעם „דייטש", מיר זע־הען א יוד, א מענש...

אזוי אויך דער גאנצער אנסאמבל, אזוי גוט צוגעגרייט, אזוי צוזאמענגעשפילט, אז שטעלענווייז שאפען זיך אזעלכע רעאלע בילדער, אז מ'ווערט פשוט מיטגעריסען.

ר'דוי בארקאווסקא שאפט א הערליכע קרעא־ציע, שעהנער טאן, גוטע דיקציע, פארנעהמע האל־טונג, מיט איין ווארט: אלע סימנים פון א הויכער טעאטער־קולטור.

פר. רייזער— אויסגעהאלטען און איבערצייגענד פון אנהויב ביז'ן סוף.

אויסגעהאלטען און שטארק זענען אויך די הערען ליכט און שאדאווסקי אין די ראלען פון דעם יונגען מאמלאק און קאמוניסטישער ארבייטער. א פנים די חדשי האט עס בעוויזען ארויסצו־ברענגען אזויפיל עקספרעסיע פון די יונגע שוי־שפילער.

שמחה נאטאן אלס רעדאקטאר, לעמבערגער, דער אמת'ער הימלעריסט, וויינשטאק און אלע אנ־דערע מיטווירקענדע, אלע ווירקען און איבער־צייגען.

די יונגע פרל. באטאן ווירקט אזוי שטארק אין איהר ערציהלונג וועגען דער שולע, אז עס איז אוממעגליך זיך איינצוהאלטען און נישט מיט־כליפען אויפ'ן קול.

מיט איין ווארט: דער איינדרוק איז אן אונגע־וועהנליכער, אפילו די צו דראסטישע סצענע פון באטאן און וויינשטאק (עס דארף נישט געשאפען ווערען היטערקייט דארט, וואו עס דארף שטייגערן די טראגעדיע) איז נישט בכוח צו פערקלענערען דעם איינדרוק, וועלכען דער צושויער טראגט ארויס פון דער דאזיגער פארשטעלונג.

פר. וואלף האט געוואוסט וועמען אנצופער־טרויען זיין שטיק, ווער עס איז בערופען אויסצו־שרייען פאר דער וועלט די עוולה און רציחות וועלכע ווערען בעגאנגען געגען יודישען פאלק אין דייטשלאנד און ארויסגעהענדיג פון טעאטער קומט אויפ'ן געדאנק אט וואס:

אונז, גאט צו דאנקען, ריהרט עס לעת עתה נישט אן. פערשטעהט זיך, אז איינגאנצען זיכער קאן מען נישט זיין, און אז קיין שום זאך איז נישט אויסגעשלאסען, און ס'קאן געמאהלט זיין, אז אין א שעהנעם העלען טאג זאל זיך, ואל תפתח פה לשטן, מאכען אזוי, אז מיר זאלען זיין נישט בלויז צושויערס, נאר זעלבסט קרבנות פון די דאזיגע אומגליקען. נאר אויך די אייגענע מעשה: צו וואס אויסלעגען צים שלעכטען? די לצרה בשעתה! לאמיר האפען, אז ס'וועט זיך אויסלאזען בכי טוב.

ספארט-בעוועגונג

די פוסבאל-מייסטערשאפטן פון „א" קלאס אין לאדז

נאך איין חודש וועלען דויערן די פוסבאל-מייסטערשאפטן פון „א" קלאס אין לאדז. מיט יעדער וואך ווערען די רעזולטאטען פון די מייסטערשאפטס-מעטש אלס מעהר סענסאציאנעל. ס'איז נישט פערהאן אין דער טאבעלע קיין איין מאנשאפט, וועלכער זאל זיך האבען אויסגעארבייט א פארם און זאל זיכער שפרייזען אין דער מייסטערשאפט. די נעכטיגע און עהערנעכטיגע רעזולטאטען האבען ווידער געגעבען דער טאבעלע אנ'אנדער פנים, מ'קען נאך נישט וויסען וואס פארא נייע סיורפריזען ס'וועלען ברענגען די לעצטע 4 וואכען אין דער מייסטערשאפט.

וואס שייך די יודישע מאנשאפטען „הכח" און „מכבי" האבען זיי ביידע נישט אין די היי-יעהריגע פערמעסטונגען געזאגט קיין וואגיג ווארט. באלד ביים אנהויב פון סעזאן זענען געוועזען דורכפאלען איינער נאכן אנדערען, ס'איז ביי די יודישע מאנשאפטען מקוים געווארען דאס יודישע שפריכווארט „זיבען יאהר געקאכט אנ'ארבעס און געבליבען רויה". דעם גאנצען ווינטער האבען זיך די לייטונגען פון ביידע יודישע מאנשאפטען געגרייט צום סעזאן. ס'זענען געגאנגען שמיעות וועגען ווי־אונדער וואס די יודען וועלען בעוויזען ביי די היי-יעהריגע מייסטערשאפטען און פון אלעם האט זיך אויסגעלאזען א בוידעם... און ס'איז א שאד, ווייל דווקא היי-יאהר, דווקא איצט וואלט מען שטארק געדארפט הויבען דעם פרעסטיזש פון דער יודישער ספארט-בעוועגונג, דאס וואלט אונז אין די שווערע און טרויעריגע מינוטען שטארק צונוץ געקומען, ליידער איז דאס נישט געשעהען, ווען „הכח" האט שוין אויף עטליכע מעטשען אנגעהויבען צו קומען אין די פעדערען און מ'האט זיך געקענט ריכטען אויף ווייטערדיגע ערפאלגען, האט זיך פלוצלונג דער זיגרייכער וועג איבערגעשניטען און ס'האט אנגעהויבען צו געהען צוריק בארג אראפ.

די רעזולטאטען פון די עהערנעכטיגע און נעכטיגע מייסטערשאפטס-מעטשען.

ס.ק.ס. —ווידזעוו 2:2

ל.ק.ס. — וויערא 2:2

וו.ס.ס. — הכח 0:3

אוניאן-טורינג — פ.ק.ס. 0:3 (וואלקאווער)

ל.ט.ס.ג. — מכבי 0:1

וואס פארא פוסבאל-עמאציעס וועט לאדז האבען אין היי יעהריגען סעזאן?

ס'איז שוין כמעט בעקאנט וואס פארא גרעסערע פוסבאל-אימפרעזעס ס'וועלען פארקומען אין לאדז אין היי-יעהריגען סעזאן א חוץ די מייסטערשאפטס און ליגע-מעטשען.

קודם-כל איז שוין זיכער, אז דעם 5 יולי שפילט אין לאדז די אויסגעצייכענטע ווינער פראפעסיאנעלע מאנשאפט „וויעננא" מיט ל.ק.ס.

אין חודש אויגוסט שפילט ל.ק.ס. אין לאדז מיט „דער גוטער אונגארישער מאנשאפט „שיגעט".

ווייטער וועט די לאדזער רעפרעזענטאנץ שפילען פראפאגאנדע-מעטשען מיט קוטנא, וולאצלאוועק, ראדאם און אנדערע שטעט.

ווי מען זעהט דערפון וועלען מיר האבען די געלעגענהייט צו זעהען אין לאדז עטליכע שעהנע פוסבאל-פערמעסטונגען.

ציקליסטן-געיעג וועגען דער מייסטערשאפט פון לאדזער וואיעוואדזטווע

אויף לאסקער-שאסיי איז נעכטען פארגעקומען דער גרויסער ציקליסטען-לויף אויף 100 קילאמעטער וועגען דער מייסטערשאפט פון דער לאדזער וואיעוואדזטווע, דער קאמף איז געווען א זעהר פערביסענער. א גרופע פון 6 ציקליסטען האבען זיך כסדר געהאלטען צוזאמען און דער קאמף איז פארגעקומען בוכשטעבליך אויף צענטימעטער און אויף צעהנטלעך סעקונדען. דער ערשטער איז צו דער מעטע אנגעקומען וואיטשיק (ראפיד) אין 3 שעה 7 מינוט און 19,2 סקונדען, דער צווייטער אדארטוס (ל.ק.ס.) מיט צוויי צעהנטעל סעקונדען שפעטער. די נעכסטע 4 ריבקא, לעשקעוויטש, וויענצעק זענען געקומען צו דער מעטע מיט איין צעהנטעל סעקונדע שפעטער.

דער גרויסער יום-טוב פון פיזישער ערציהונג אין ספאלע

אין דער אנוועזענהייט פון מלוכה-פרעזידענט

שבת און זונטאג איז אין דער זומער-רעזידענץ פון מלוכה פרעזידענט אין ספאלא פארגעקומען דער יום-טוב פאר פיזישער ערציהונג פון די סטזשעלצעס גרופעס אין דער לאדזער וואיעוואדזטווע. די איבונגען זענען פארגעקומען אין דער אנוועזענהייט פון מלוכה-פרעזידענט אויף אלע קאנקורענצען. ס'ערשטע ארט האט פערנומען דער לאדזער פאוויאט, צוליב די אויסגעצייכענטע לייסטונגען פון דעם לויפער קורפעסא און דער גוטער לייכטאטלעטישער פרויענמאנשאפט.

מייסטערשאפט פון די פאליציי-אישע ספארט-קלובען אין דער לאדזער וואיעוואדזטווע

דעם קומענדיגען זונטאג, דעם 1 יולי קומען פאר אין לאדז די מייסטערשאפטען פון די פאליציי-אישע ספארט-קלובען אין דער לאדזער וואיעוואדזטווע.

ס'וועלען אנטיילנעהמען 13 פאליציי-אישע ספארט קלובען אין דער לאדזער וואיעוואדזטווע. צוליב פראפאגאנדע צוועקען איז דער אריינגאנג צו די פערמעסטונגען פארן פובליקום אינגאנצען פריי.

אלגעמיינע פערזאמלונג פון „בר-כוכבא"

די אויסערגעוועהנליכע אלגעמיינע פערזאמלונג פון יודישען ספארט-פעראיין „בר-כוכבא" קומט פאר אין אייגענעם לאקאל דעם 3 יולי. די אויסערגעוועהנליכע אלגעמיינע פערזאמלונג וועט אויסהערען א בעריכט פון דער ביז-איצטיגער טעטיגקייט און אויסקלויבען א נייע פעראיינס-לייטונג.

אינטערנאציאנאלע לייכט-אטלעטישע פערמעסטונגען אין ווארשא

שבת האבען זיך אויפ'ן פלאץ פון „לעגיא" אנגעהויבען די אינטערנאציאנאלע לייכט-אטלעטישע פערמעסטונגען מיט'ן אנטייל פון די בעסטע פוילישע לייכטאטלעטען און דייטשען, עסטאנישע און פינלענדישע לייכטאטלעטען.

100 מעטער-לויף האט געוואונען גולמייסטער (דייטשלאנד) 10,9 סעק. קאזשליצקי 11,2 סעק.

400 מעטער-לויף — מילער (א.ז.ס. ווארשא) 53,4 סעק.

800 מעטער-לויף — ראטבארד (דייטשלאנד) 2 מינוט.

5000 מעטער — קוסאטשינסקי (פוילען).

400 מעטער מיט שטערונגען — קאסטזשעווסקי (פוילען) 57,4 סעק.

4 x 100 שטאפעטען-לויף. 1) א.ז.ס. 45 סעק. 2) ווארשאוויאנקא 45,3.

הויך שפרונג קוסע (עסטלאנד) 180 צענטימעטער

דריי שפרונג: פלאווטשיק (פוילען) 13,33 מעט.

קויל ווארפען — פאביס 13,67 מ.

פרויען פערמעסטונגען: 60 מעטער לויף — פרל. וואלאשעוויטש 7,6 סעק.

דיסק ווארפען — לובעצקא 27,53 מ.

שפיז ווארפען — אינאראווסקא 27,64 מ.

100x4 שטאפעטען לויף — גראזשינא 55,4 סעק.

וויים שפרונג — וואלאשעוויטש 5,77 מעטער.

1500 מעטער לויף — קוסאטשינסקי 3 מינוט 59 סעק. אין דעם לויף האט קוסאטשינסקי געשלאגען דעם אויסגעצייכענטען פינישען לויפער מיכעלזאן.

10 קילאמעטער לויף — פערנער (דייטשלאנד) 33 מינוט 40 סעקונדען.

ליגע-מעטשען אין לאנד

די ליגע-טאבעלע האט זיך מיטאמאל ראדיקאל געענדערט, צוליב דעם וואס אויף דער לעצטער זיצונג פון דער שפיל און דיסציפלין-אפטיילונג ביי דער ליגע איז בעשלאסען געווארען צו ווערפיקירען די מעטשען סטזשעלעץ-לעגיא (1:1) און סטזשעלעץ-פאדגוזשע (0:0) אלס וואלקאווערן לטובת סטזשעלעץ אזוי ארום האבען די שעדלעצער פערלוירען 2 וויכטיגע פונקטען אין דער טאבעלע און האבען זיך מיטאמאל געפונען אויפן לעצטען ארט, פון וואנען זיי וועלען זיך שוין נישט קענען ארויסבעקומען. דער בעשלוס איז געקומען צוליב דעם וואס „סטזשעלעץ" האט נישט געהאט בעת די מעטשען אפגעצאהלט דעם מיטגלידס-אפצאהל. די רעזולטאטען פון די נעכטיגע ליגע-מעטשען זענען פאלגענדע:

קראקאוויא — פאדגוזשע 2:3 (1:2)

ל. ק. ס. — ווילסא 0:2 (0:0)

רוך — ווארטא 1 1 (1:1)

פאגאן — ווארשאוויאנקא 1:2 (1:1)

אינטערנאציאנאלע פוסבאל-מעטשען

ספארט-קלוב (וויען) — גארבארניע 1:3

גארבארניא — ספארט-קלוב 3:4

(ווייטערע ספארט-ידיעות זעה 8. זייט)

דער אריער-פאראגראף

ר. איזראעל

143

שפאנענדער ראמאן פון דער איצטיגער ווילדער צייט

פריצי, דו לאזט מיך נישט רעדען, האט לאטא בעליידיגט געזאגט, אזוי ווי איך וואלט ווירקליך נישט געהאט וואס צו זאגען, און וואלט נישט געדארפט צו נעהמען קיין ווארט אין די דאזיגע פראגע.

— לאטא איז ווירקליך גערעכט, האט העלען געזאגט, איהר ווילט מיך אויסלייפערען דעם דאזיגען אויסוואורף, אז ער זאל ווידער עפענען מיינע קוים פערהיילטע וואונדען. דאס איז דאך שרעקליך וואס איהר ווילט טון?

— פריילין האמערשטיין, ענטשולדיגט מיר, וואס איך מיש זיך אריין אין דעם ענין, האט רוביבאוו געזאגט, איך פערשטיי ווי שווער עס איז פאר אייך זיך צו בעגעגענען מיט דעם דאזיגען פערשוין, איך פערשטעה עס אויסגעצייכענט, באלדעם ווי איהר אלייז האט מיר דערציילט א קליינעם טייל פון אייערע איבערלעבענישען, אבער פאר דער טובה פון דער אלגעמיינער זאך, דארפט איהר דאס קרבן ברענגען. דעם פערשוין קען מען נישט און מען דארף נישט גלויבען, מען מוז זיין מיט איהם זעהר און זעהר פארזיכטיג. טאקע דעריבער דארף מען קוקען איהם אויף די הענט און נאכפאלגען יעדען שריט זיינעם, איהר מוזט זיך פון איהם דערוויסען האט ער האט אייך צו זאגען, ווען ער וויל אפילו אנווענדען שאנטאזש, דארפט איהר זיך מאכען ווי איהר פערשטייט דאס נישט. כדי איהם שפעטער צו קענען געבען איבער די הענד. וואס שייך אייער געריבענער מורא זיך צו טרעפען מיט איהם אויג אויף אויג, בעהם איך גערן אן דעם פארשלאג פון הער פריצי צו ארגאניזירען א בעגעגעניש אזוי, אז איך זאל נישט קענען פון דער זייט דראהען קיין שום אונאנגענעהמליכקייט.

אב'אנדערשמאל וואלט אין דעם פאל געווען העצירירענד נאר היינריך, ער וואלט געהאט צו זאגען יא אדער נישט גיין און זיין דעציזיע וואלט העלען בשום אופן שוין נישט געענדערט, איצט האט זי אזוי ווי פערגעסען צו קוקען אויף היינריכן און צו פרעגען איהם וואס ער זאגט דערויף, זי איז געווען נישט אזוי ווי אמאל בעת זי איז געווען אין שווערע סיטואציעס האט זי מיט א בעטענדען און ליבענדען בליק געקוקט אויף איהר היינריך און יענער האט איהר שטענדיג ארויסגעהאלפען מיט א קלוגע עצה, איצט איז זי געווען עפעס אנדערש, ווייל כסדר האט זי געהאט אין די געדאנקען

— היינריך, וואס האט ער איצט צו זאגען, ער איז דאך איבגאנצען נישט קיין מאנספערשוין.

און וויפיל מאל זי האט זיך בעמיהט דעם דאזיגען געדאנק צו פערטרייבען פון זיך, דעם געדאנק אנערקענט פאר בעליידיגענד נישט נאר פאר היינריך'ן נאר אויך פאר זיך אליין — האט זיך איהר דאס נישט איינגעגעבען. עפעס א זין איז דאך דעם געדאנק געווען, וואס היינריך איז נישט מעהר קיין מאנספערשוין.

— גוט, פריצי, גוט הער רוביבאוו, איך וועל זיך מיט איהם בעגעגענען, איך וועל זיין נאר א שליח, כדי איך צו דערציילען דאס וואס ער וועט מיר זאגען, אבער די גאנצע פעראנטווארטליכקייט פאר די פאלגען פון דעם דאזיגען ראנדעוואו געהמט איהר אויף זיך, הער רוביבאוו.

— געוויס, איך בעהם דאס אויף זיך, איך וועל דאס אזוי איינארדנען אז ער זאל די דאזיגע בעגעגעניש געדענקען אויף שטענדיג, דערביי וועל איך זיך די שטארקסטע מיה געבען אז איהר זאלט דערביי נישט האבען קיין שום אונאנגענעהמליכקייטען.

אזוי איז פערבליבען, רוביבאוו האט זיך טעלעפאניש געדארפט פערשטענדיגען מיט אלפרעד בעהמע, ווען ער קען זיך זעהען מיט העלען. פריצי האט דווקא פערלאנגט אז דאס זאל געשעהען נאך דעם מיטאג און דאס באלד, ווייל דער זייגער האט שוין געוויזען ארום האלב 11 אין אוועגד, וועגען ארט פון דער ראנדעוואו האט געהאט צו דעצידירען רוביבאוו און ער האט בעשלאסען אז די בעגעגעניש זאל פשוט אין פראסט פארקומען אין וועסטיביל פון גראנד-קאפע. דארט וואו ס'דרעהען זיך אריין און ארויס צעהנדליגער מענשען.

רוביבאוו האט אנטעלעפאנירט צו בעהמען.

— איך בין דער, וועלכער בין צוזאמען מיט הער פריצי ריכטער הייבט געווען אין קאפע און מיט אייך זיך בעקענט, איך וועל אייך מודיע זיין, אז דאס פריילין האמערשטיין האט נאך לאנגע וואקלענישען מסכים געווען זיך צו טרעפען מיט אייך און אויסצוהערען וואס איהר פערלאנגט פון איהר.

— כדי אייך מיט פריצין דאס אלץ דערנאך ווארט ביי ווארט איבערצוגעבען. אפער דאס שטערט מיר נישט, דאס קען זי טון, ווייל דאס איז איהר רעכט. יעדענפאלס איז זעהר נעט פון איהר זייט ווען זי האט אויסגעדריקט איהר גרייטקייט זיך מיט מיר צו טרעפען. אלזא וואו און ווען קען די בעגעגעניש פארקומען, האט בעהמע געפרעגט און רוביבאוו האט דערביי דערפיהלט דאס טריומפירענדע אין זיין טאן.

— אט באלד איצט.

— אויסגעצייכענט אבער וואו ?

— אין וועסטיביל פון האטעל, וואו איהר וואוינט.

— איז דאס ארט פאסענד? איך רעכען אז נישט

— אנדערשוואו בעשטעהט פריילין האמערשטיין, אויסער...

— וואס אויסער

— אז איהר זאלט ערלויבען, אז ס'זאל אימיצער אנוועזענד זיין בעת אייער געשפרעך. דעמאלט וואלט איהר געקענט אויסוועהלען דאס ארט.

— אפער וואס רעדט איהר? דאס איז אויסגעשלאסען, איך מוז רעדען מיט העלען אויג אויף אויג. ס'איז פערפאלען זאל זיין אין וועסטיביל פון גראנד-האטעל.

רוביבאוו איז באלד אוועק מיט העלען אין גראנד האטעל. דארט האט שוין געווארט אלפרעד בעהמע. דערזעהענדיג די אריינקומענדע העלען האט ער זיך אויפגעכאפט פון זיין ארט און זיך טיף מיט גרויס אכטונג איינגעבויגען פאר איהר און זי בעגריסט, העלען האט א שאקעל געטאן מיטן קאפ אזוי אז מ'האט דאס קוים בעמערקט.

— מיין ראל האט זיך געענדיגט, האט רוביבאוו געזאגט און איז ארויס פון וועסטיביל, איבערלאזענדיג העלען מיט בעהמען.

רוביבאוו איז אבער נישט אוועקגעגאנגען, אזוי ווי ער האט געהאט פון פריהער אויס אפגערעדט מיט דעם האטעלפארטיער איז רוביבאוו אריין אין דער טעלעפאן-בודקע פון וואנען ער האט געקענט זעהען אלץ, וואס עס טוט זיך אין וועסטיביל און פון צייט צו צייט אויב ס'איז געווען איינגאנצען שטיל, אפילו הערען וואס מ'רעדט דארטען. רוביבאוו האט זיך דארט בעקוועם איינגעשטעלט און דער פארטיער האט שוין געוואוסט פאר א גוטער בעלוינונג. פערשטייט זיך, אז ער דארף קיינעם נישט אריינלאזען אין דער טעלעפאן-בודקע כל-זמן, אז דער טעלעפאן איז פערבונדען. בעהמע האט צוגערוקט א שטוהל פאר העלען און האט זי געבעטען זיצען, העלען האט זיך שטום אוועקגעזעצט.

(פארטזעצונג קומט).

דער אמת ווי היטלער איז געקומען צו די מאַכט

אַ דייטשער גענעראַל, וואָס איז נאָך יעצט אַ הויכער בעאַמטער אין דייטשע קריגס דעפּאַרטאַמענט הומט ענדליך אַרויס מיט'ן אמת. — די אינטריגעס, וואָס זענען אָנגעגאַנגען הינטער די קוליסען. — די ראָלע, וואָס עס האָבן דערביי געשפּילט די גרויסע אינדוסטריע און דער מייסטער אינטריגאַנט גענעראַל פאָן שלייכער

„שטענדיק געפינט זיך עמיצער וואָס דערציילט".

נישט געקוקט דערויף, ווי מייסטערהאַפט עס איז דער ליגען, ווי סיסטעמאַטיש עס ווערט אָנגעפירט די פּראָפּאַגאַנדע, ווי פּאַרזיכטיג עס ווערט אויפגעבויט די לעגענדע, קאָן אַ פּאָליטישער אמת קיינמאָל נישט בעגראַבען ווערן אויף שטענדיג. — דאָס מויל פון מענשען קאָן מען נישט פערשליסען נישט מיט קיין צענזור און נישט מיט טעראָר.

דאָס נאַצי־דייטשלאַנד איז אויפגעבויט אויף אַ פונדאַמענט פון שקר. עס גייט נישט פערביי אַ טאָג, אַז די דייטשע פּרעסע זאָל נישט „אינסטרואירט" ווערן פון דעם פּראָפּאַגאַנדע מיניסטעריום, וואָס און ווי אַזוי זי זאָל שרייבען.

איז דעם „טאָג־בוך פון אַ דייטשען גענעראַל" ווערט איבערגעגעבען די אמת'ע מעשה, ווי אַזוי די דייטשע רעפּובליק איז פערראַטען געוואָרען פון איהרע אויסגעקליבענע פיהרער, אין דער פאָרם פון אַ פּערזענליכען טאָג־בוך, דעקט אויף דער פערפאַסער, ווי אַזוי די דייטשע דעמאָקראַטיע, איז דערהרג'עט געוואָרען פון אַ גרופּע „דזשענטעלמען" — נעמען עס איז גלויבען צו קאַראַקטעריזירען די מוחות פון די בעאַמטע, וואָס האָבן געשוואוירען צו פערטיידיגען די וויימאַרער קאָנסטיטוציע. דאָס איז אַ געשיכטע פון אומאויפהערליכער אומענטשלאָסענקייט, קנאה, פּחדנות, קאָנספּיראַציע און איינפאַכע קאָרופּציע. די שרייבער, אָדער דער שרייבער פון דעם טאָג־בוך, וואָס איך ווייס נישט ווער זיי זענען, ווי עס ווייזט אויס אייגענע מענשען, וועלכע ווייסען אַלץ, וואָס עס האָט זיך אָפּגעטון הינטער די קוליסען.

דאָ געפינט זיך די בעקאַנטע אַטמאָספערע פונקט ווי זי איז געווען דעמאָלט אין דייטשלאַנד, בעת הינדענבורג האָט אַראָפּגעזעצט דעם קאַנצלער ברינינג דורך אַ שטיק באַטרוג און אויף זיין אָרט אַרויפגעזעצט פראַנץ פאָן־פּאַפּען, וועלכער איז געווען דייטשער מיליטער־אַטאַשע אין וואַשינגטאָן בעת'ן וועלט־קריג, אין דער צייט ווען אַמעריקע איז נאָך געווען נייטראַל. דאָ ווערט אויך איבערגעגעבען ווי אַזוי דאָס דייטשע פאָלק איז פערראַטען געוואָרען ביז דער נשמה דורך אַ פערלוירענע קריג און אַ שלום, וואָס האָט אויסגעזעהן אומטאָלערירבאַר, און אַזוי ווי דייטשלאַנד האָט נישט געקאָנט אָננעהמען דעם פריעדענס־טראַקטאַט, אַלס דעפיניטיוו, איז נויטיג געווען אַ באַוואָפנעטע מאַכט, כדי איהם צו שטירצען. און אַזוי ווי אַזאַ באַוואָפנעטע מאַכט איז פאַר דייטשלאַנד געווען פערבאָטען דורך דעם זעלביגען טראַקטאַט, האָט מען געמוזט קומען צו איהר בגנבה. דער רעזולטאַט איז

פון עדגאַר אַנזעל מאַורער

(פּראָפעסאָר פון דעם בוך „דייטשלאַנד רוקט צוריק דעם זייגער", וועלכער איז פון די נאַצים געצוואונגען געוואָרען צו פערלאָזען דייטשלאַנד)

געווען, אַז דאָס דייטשע פּאָליטישע לעבען איז פערסמט געוואָרען מיט שקרים. נאָך ערגער איז געווען דאָס, וואָס מען האָט זיך גענומען גרייטען צו אַ „בעפרייאונגס־קריג" און וועלכען אַלע האָבען געגלויבט אַז ער מוז קומען. און אַזוי ווי דאָס געווינען פון דעם דאָזיגען „בעפרייאונגס־קריג" איז געוואָרען די העכסטע נאַציאָנאַלע פליכט, האָבען די דייטשען לאַגישערווייזע געמוזט קומען צו דער איבערצייגונג, אַז זעלבסט־רעגירונג עקאָנאָמישע געזעלשאַפטליכע פרייהייט, אַלגעמיינע ציוויליזאַציע און אוניווערסאַלע עטיק, אַז די אַלע זאַכען לויגט זיך מקריב צו זיין אַפילו צו דערגרייכען דעם ציל. אין אַזאַ אַטמאָספערע און ביי אַזאַ פּאַטריאָטישער קאָנקורענץ, האָט מען גלייך פון אָנהויב אָן געקאָנט וויסען, אַז דער וואָס קאָן צום שטאַרקסטען בלאָזען דעם קריגס־טרומייט, און דער וואָס קען געבען די גרעסטע פערשפּרעכונגען, דער וועט זיין דער זיגער. זעהר ווייניג מענשען האָבען ווען ס'איז געטרומייטערט אַזוי הויך אָדער צוגעזאָגט אַזוי פיל, ווי אַדאָלף היטלער, דעריבער איז היטלער אין פריהליגג 1932 געוואָרען אַ נאַציאָנאַלע געפאַהר — אַזוי, אַז הינדענבורג האָט אין אָנהויב געזוכט פון איהם פּטור צו ווערען. אָט ביי דעם פונקט הויבט אָן זיין געשיכטע אונזער מחבר, וואָס גיט זיך אָן אַלס אַ גענעראַל.

דאָס, וואָס ער דעקט אויף איז זיין דערציילונג טרייסעלט פּשוט אויף אַן'אַרמיי, וואָס איז איינגעזעצן אָפּגעשיידט פון דעם לאַנד. איז גרייט צו קאָאָפּערירען מיט ווער עס איז, אַפילו עס זאָל זיין גוט פאַר דער „נאַציאָנאַלער פערטיידיגונג"... מען זעהט קלאָר, אַז בעת דער מחבר אונזערער האָט אַן'עקעל פאַר היטלערן, פעראַכטעט פאָן־פּאַפּען, פערדאַמט הינדענבורגן, און איז צוגעבונדען צו די סאָציאַל־דעמאָקראַטען, איז ער פונדעסטוועגען וויליג און גרייט גלייך ווי די איבעריגע, זיך אַראָפּצולאָזען צו יעדער קאָמבינאַציע און צו שלעכטע וועלכע נישט איז פערבינדונגען, אַבי זיי זאָלען נאָר אויס נוצליך פאַר דער גרויסער אויפגאַבע פון „בעפרייען דייטשלאַנד".

וואָס פאַר אַ הערליך בילד!

קיין זאַך איז נישט מעהר אָפּשרעקענדיג ווי דעם מחבר'ס אָפענע דיבורים בנוגע דייטשלאַנדס שטעלונג צו איהרע טראַקטאַט־פערפליכטונגען. דאָ אין דעם טאָג־בוך קאָן מען לייענען וועגען דעם, ווי עס ווערען אין געהיים אויסגעבילדעט פלאַט־אָפיצערען; וועגען די זיבעציג טויזענד מיטגליעדער פון „שמאַלהעלם", וואָס זענען שוין צוגעגרייט פאַר אַקטיווען דינסט און פון נאָך זיבעציג טויזענד אַנדערע, וואָס ווערען טרענירט. וועגען די אַכט־טעג לופט־פליה קורסען פאַר אָפיצערען־פּילאָטען, וועלכע מען לערנט פלומרשט ווי אַזוי אַראָפּצווואַרפען „פּאָסט־זעק".

דער אינטערעסאַנטסטער פון אַלע פּלענער איז אַ „באַקטעריאָלאָגישע־אָפענסיווע", דורך וועלכער דייטשלאַנד קאָן האָפען צו געווינען די קומענדיגע מלחמה. דאָס איז אַן'אידעע, וואָס איז אויסגעאַרבייט געוואָרען פון אַן'אַנגעשטעלטען פון דעם דייטשען פאַרבען־טראַסט, און ווערט רעקאָמענדירט פון היטלערן, אַז דאָס זאָל אויסגענוצט ווערען „אומדירעקט און אָהן וועלכער עס איז קריגס־דערקלערונג", אונזער מחבר איז גרייט אָנצונעהמען דעם פּלאַן נאָר דעמאָלט, ווען ער שטעלט מיט זיך פאָר הונדערט שאַנסען צו איינעם, אַז ער וועט ברענגען צו אַ זיג. וואָרום אַנדערש, האָט ער מורא, „וואָלטען מיר פערלוירען אין די אויגען פון דער וועלט פאַר אימער און איביג".

היטלערס פרייגד קומען אַרויס פון אָט די שילדערונגען גאָר צאַצקעדיגע פערזענען, רעהם, דער אָרגאַניזאַטאָר פון די שטורם־טרופּען, מיט דער עקעלהאַפטער אומנאַטירלישער רעפּוטאַציע דער אַקטיוויסט געריבג, וואָס ציהט זיין ענערגיע און מוט פון נאַרקאָזען; געבעלס — לאַמער ראַדיקאַל, פול מיט בקמה געפיהלען, אינטעליגענט, געוואַלדיג־ווירקענדיג אויף דער רעדנער־פּלאַטפאָרם און דאָך שטעלט ער זיך נישט אַפילו פון בענוצען זיך מיט זיין ווייב, אויף זוכען אַ פּאָסטען אונטער פאָן פּאַפּען; לאַי, דער איצטיגער פיהרער פון דייטשען אַרבייטס־פראָנט, ווערט דאָ אין דעם בוך אויפגעדעקט אַלס אַגענט פון דעם דייטשען כעמישען טראַסט; געאָרג בעל, וועלכער איז אינצווישען דערמאָרדעט געוואָרען אין עסטרייך פון דייטשע נאַציס, איז אין יענער צייט געווען דער מעכטיגער פערטרעטער פון'ם האָלענדיש־ענגלישען אייל־קעניג דעטערדינג. אָט די אַלע און אַ סך אַנדערע, ווערען אין דעם טאָג־בוך אויפגעדעקט פון אינעווייניג אַרויס, אַזוי צו זאָגען. אויף דער פעריפעריע געפינט זיך גענעראַל פאָן בלאָמבערג, אויף וועמען אויסלענדער האָבען באַזונדער געגלויבט, אַז ער וועט אַ־ויסשטויסען היטלערן און זיך איינשטעלען פאַר דער וויימאַרער קאָנסטיטוציע. ווי אַזוי האָט מען געקענט וויסען, אַז פונקט אַזוי ווי זיין בעריהמטער קאָמאַנדיר, פאַול פאָן הינדענבורג, איז ער אויך קאָרומפּירט דורך דעם, וואָס מען האָט איהם געשענקט אַ גוט אין מזרח־פּרייסען?

דאָס וואַרפט אַ ליכט אויף דעם דייטשען פאָלק ווי עס האָט אויסגעזעהן אין בין השמשות פון דער רעפּובליק. פאַר אויסלענדער איז שווער צו גלויבען, ווי אַזוי דאָס דאָזיגע פאָלק, וואָס איז אַזוי ליבליך און אַזוי בעגאַבט, קאָן זיין אַזוי גלייכגילטיג צו פרייהייט און זאָל זיך אַזוי שרעקען פאַר פעראַנטוואָרטליכקייט. די רעפּובליקאַנער זענען געווען טיפּישע דייטשען — געבוירען צום פאָלגען; פון דער אַנדער זייט ווידער, די יונקערס און אויך די בעסערע נאַציס האָבען אין זיך דעם גייסט פון בעפעהלען. דעריבער האָבען די מיליאָנען דייטשען זיך אַנגעקלאַמערט פון די שרעקענדיגע האָזען און זיך געשטעלט הינטער דעם פּוי־קער היטלער, אין דער פּראָצעסיע פון דעם „דריטען רייך".

צום צווייטען מאָל אין אַ האַלבען יאָהרהונדערט געהט אַ גרויס פאָלק אַראָפּ פון גלייכען וועג, אפשר וועט דאָס בוך טון עפּעס צו ציהען די אויפמערקזאַמקייט אויף די מעגליכקייטען, וואָס קאָנען אַרויסקומען פון דער דאָזיגער פערבלאָנדזשעניש.

Dr.
Wołkowyski
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
ציגעל־גאַס 11, טעל. 238־02
נעהמט אָן אין הויט־ און ווענערישע
קראַנקהייטען. מענער־שוואַכע
נעמט אָן פון 8—12 ביי טאָג, 4—6 און פון 7—9.

דאָס
יודישע ראַדיאָ
גרייט זיך צו פייערן
דאָס דערשיינען פון צווייטען באַנד
„לעקסיקאָן
פון יודישען
טעאַטער"
און זאָגען אַ זיי־געזונט דעם
רעדאַקטאָר, אונזער בן־עיר
זלמן
זילבערצווייג
ווען? וואו? וואָס?
אין די קומענדע אַנאָנסען.

אַ פערשווענדונג פון פאָלקס־פערמעגן!

(ענדע פון 3־טע זייט)

לויטן לעצטען בעריכט פון דער דייטשער מלוכה־באַנק איז דער פערקעהר פון פּאַפּיר־געלד פון דער באַנק אין חודש יוני געווען דערזעלבער, וואָס אין דעצעמבער 1932. אָבער דעמאָלט איז אין דייטשלאַנד געווען אַ נאָטענדעקונג פון 918 מיליאָן מאַרק. אין מאָמענט, ווען די מאַכט אין דייטשלאַנד האָט איבערגענומען היטלער און זיינע געהילפען, האָט די מאַרק געהאַט דעקונג אין דער סומע פון 25 פּראָצענט. היינט איז אין דייטשלאַנד פאַראַן אַ דעקונג פון געלד אין דער הויך פון 100 מיליאָן מאַרק. די דעקונג איז געפאַלען נידריגער פון 3 פּראָצענט. דיזעלבע ערשיינונג לאָזט זיך בעמערקען אין דייטשלאַנד אומעטום, אויף יעדען געביט, אין די פּריוואַטע הויז־האַלטונגען, אין האַנדעל א. ז. וו.

מיר אַליין, שרייבט בערנאַרד, האָבען נישט איינמאָל קריטיקירט שאַרף דעם רעזשים און די אויפפיהרונג אין דייטשלאַנד. דער רעגירונג פון ברינינגען קאָן מען שטעלען די שאַרפסטע פאָרוואורפען. אָבער מאַכען איהר דעם פאָרוואורף, אַז זי האָט נישט אָפּגעהיטען די אָרדנונג אין געלד, אין די פינאַנצען, אַז זי איז נישט געווען שפּאָרזאַם, דאָס איז אַ זאַך, וועלכע מען קאָן נישט טון אַפילו, אויב מען איז לגבי דער דאָזיגער רעגירונג געשטימט ווי צום קריטישסטען.

דאַגעגען איז אין משך פון דער צייט, פון זינט די היטלערלייט שטייען ביי דער מאַכט געטון געוואָרען אַלצדינג, כדי ווי אומישנע אויסצורויבען די קאַסע פון דער מלוכה. עס ווערט נישט געשפּאָרט, נאָר ממש עס ווערט געפיהרט אַ פערשווענדונג פון פאָלקס־פערמעגן.

מיכאיל זאשטשענקא.

דאַטשע

(הומאָרעסקע פון סאָוועטישן לעבען)

פערשטעהט זיך — אַן'אייגען אַבגעזונדערט ווינקעל — זאָל זיין, וואָס עס וויל איז אַ פיליסטער־שקייט.

מען דאַרף וואוינען בעשיידען און בשלום אין אַ קאָלעקטיוו וואוינונג און נישט — שפּאַרען זיך צו אַלדע גוטע יאָהר אין אַן'אייגענער היימישער פעסטונג.

מען דאַרף וואוינען אין אַ קאָמונאַלער דירה, דאַרף מען וואוינען אָט וואָס, אַלץ אין קאָלעקטיוו. פערהאַן מיט וועמען אַ וואָרט אויסצורעדען, זיך עצה'ן און אַפילו זיך אַרומצורייסען.

פערשטעהט זיך, פאַראַן דאָרט געוויסע חסרון־נות.

מיט דער עלעקטריע, למשל, איז נישט אַזוי בעקוועם.

ערשטענס, וואָס מען ווייסט נישט וויפיל ביי וועמען צו בעמען.

פערשטעהט זיך, איז דער צוקונפט, אַז אינזער טעכניק וועט זיך ענטוויקלען און אַז אַמעריקע וועט אַרום אונז נעהמען דרעהען אויף די שפּיק־בוגעל, דעמאָלט וועט יעדער לאַקאַטאָר אַפילו אין יעדען ווינקעל קענען אוועקשטעלען צוויי עלעקטרישע זייגערס און דעמאָלט זאָלען זיך די זייגערס אַליין בעצייכענען די צאָהל פון פערברויכטער עלעקטרישער קראַפט, און דעמאָלט, פערשטעהט זיך, וועט זיך דאָס לעבען און אונזערע וואוינונגען צעשייבען ווי די זון אַליין.

אָבער איצט האָבען מיר פיל אומבעקוועמליכקייטען.

ביי אונז, למשל — פערהאַן ביין פאַמיליעס, איין פערבינדונג, איין זייגער, סוף חודש דאַרף מען זיך גרייטען צום חשבון. און דעמאָלט פערשטעהט זיך דערגעהט עס צו שאַרפע קאָנפליקטען. צו אַנגעשפּיצטע מיספערשטענדנישען און טיילמאָל צו מאָרד.

נו גוט — וועט איהר זאָגען — רעכענט פון לעמפּעל.

נו, גוט, פון לעמפּעל, אַזוי זיך אַ קולטורעלער לאָקאַטאָר, ציבדט אָן, למשל, זיין לעמפּעל אויף פינף מינוט, כדי זיך אויסצוטון. אָדער אַ לויז צו זוכען, אַ צווייטער ווידער ביז צוועלף אַ זייגער וועט־טשעט זיך ביים ליכט און וויל די עלעקטריע נישט פערלעשען און ער קאַליגראַפירט דאָ נישט קיין שום מוסטערען.

דער דריטער ווידער, נישט ער הערט, אַן'אינטעליגענט, זיצט ער זיך איבער'ן ביסעל מורמעלט וואָרט ביי וואָרט ביז איינס בייבאַכט און אַפילו מעהר, נישט רעכענענדיג זיך דערמיט, אַז ער האָט נאָך שותפים צום ליכט.

און אפשר דערזעהט גאָר איינער אַ־יין אַ לאָמפּ מיט מעהר וואָלט ס'זאָל איהם ליכטיגער זיין צו לייענען... אַלגעבראַ, גלייך. ס'וואָלט געווען העלער טאָג.

און אפשר אויף אַ צולאָג, פערמאַכענדיג זיך איז זיין זאַרע. קאָכט ער גאָר הייסער וואַסער אויף אַן'עלעקטרישען טשייניק, פערשטענדיניש פאַר אַזעלכע זאַכען דאַרף מען האָבען.

מיר האָבען געהאַט איינעם אַזאַ לאָקאַטאָר — אַ טרעגער איז ער געווען — כ'זאָג אייך אויף מיין וואָרט, איז ער אַראָב פון זיבען און אַן'עק. דווקא זיך געשטעלט דערויף. ער האָט אויפגעהערט שלאָפען און כסדר געבומען באַקוקען, ווער פון די לאָקאַטאָרען עס לייענט ביינאַכט אַלגעבראַ און ווער ס'וואַרעמט פּראָדוקטען, אויפ'ן עלעקטרישען טשייניק. ער האָט זיך פערמאַטערט, דאָס מענשעל. מען שמועסט משוגע איז שוין.

און דערבאַך, אַז ער איז אַראָב פון זיבען, האָט זיין צימערל פערנומען זיינער אַ קרוב, און דעמאָלט, פערשטעהט איהר, האָבען זיך אָנגעפאַנגען ביי אונז אמתע אַרג'עס.

יעדען חודש האָט דער עלעקטריע־ציילער אויסגעשלאָגען. נו, נישט מעהר ווי צוועלף רובל. דעם ערגסטען חודש — דרייצעהן, אַזוי, פערשטעהט זיך איז געווען בעת עס האָט קאָנטראָלירט דער לאָקאַטאָר, וואָס איז אַראָב פון זיבען. ער האָט זעהר גוט אָרגאַניזירט די קאָנטראָל. כ'זאָג אייך איז שטעל פעסט, אַז ער איז אין די נעכט בוכשטעבליך נישט געשלאָפען און יעדע מינוט דורכגעפיהרט רעוויזיעס. דאָרט — אַ קוק, דאָ — אַ קוק און כסדר געדראָהט, אַז ער וועט מיט אַ האַק אי־בער'ן קאָפּ דערלאַנגען. וויבאַלד ער וועט זיך אָנשטויסען, אַז עמיצער פערנוצט צופיל עלעקטריע, באמת, אַ חידוש, אַז די איבעריגע לאָקאַטאָרען זענען נישט משוגע געוואָר'ען ביי אַזאַ לעבען.

איז אַלזאָ געווען צו בעצאָהלען דורכ'ן חודש נישט מעהר ווי צוועלף רובל.

און פּלוצים האָבען מיר — זעכצעהן, פאַ־דאָן!

וועגען וואָס געדט עס?

עפּעס אַ פּאָסקודניאַק האָט אונז אַזוי אַנגעטון געקאָכט עפּעס? צוגעוואַרעמט? און אפשר עפּעס אַנדערש?

אויסגעטראַכט, אַרומגעטראַכט און בעצאָהלט.

איז אַ חודש אַרום איז ווידער אַרויסגעשפּרונגען זעכצעהן רובל.

איינער אַן'ערענהאַפטער לאָקאַטאָר האָט פּשוט אַ זאָג געטון:

— אַ שיינע פערגעניגען. מיר לעבען אַזוי ווי די חזירים, מיר שפּאָרען אָב, שפּאָרען אָב און אַנדערע נוצען אויס די קראַפט, וועלען מיר אויך נישט זשאַלעווען. וועלען אויך מיר וואַרעמען אויף דער מאַשינקע און קאָכען לאַקשען.

נאָכ'ן חודש האָט דער זייגער אויסגעשלאָגען ניינצעהן רובל!

זענען די לאָקאַטאָרען איבערראַשט געוואָרען. אָבער זיי האָבען בעצאָהלט. בעצאָהלט און אָנגעהויבען אַרומרייסען זיך, זיי וועלען די עלעקטריע נישט פערלעשען, זיי וועלען די אַלגעבראַ לייענען און וואַרעמען אויף דער מאַשינקע.

נאָכ'ן חודש זענען געווען זעקס און צוואַנציג רובל.

און דאָ האָט זיך אָנגעהויבען אַ קאָמפּלעטע אַרגיע.

מיט איין וואָרט, ווען מען האָט דערפיהרט צו אַכט און צוואַנציג רובל האָט מען געמוזט איבער־רייסען די עלעקטריע. אַלע האָבען זיך אָנגעזאָגט צו צאָהלען. נאָר איינער אַן'אינטעליגענט האָט זיך גע־ביטען, יעקלאַמירט זיך אין די עלעקטרישע דראָהטען. איינער האָט אויף איהם קיין אַכט נישט געלעגט און מען האָט איבערגעשניטען די דראָהטען.

פערשטעהט זיך, נאָך אויף אַ געוויסער צייט קיינער איז נישט געגען עלעקטריפיקאַציע. אויף דער אַלגעמיינער פערזאַמלונג האָט מען אייגענטליך אַזוי ערקלערט, אַז קיינער פערשטעהט איהר מיך, איז נישט געגען עלעקטריע. נאָר דערווייל איז אַזוי אויך גוט, בפרט אַז פריהלינג איז פאַר דער נאַז. קלאָר, אַז דערנאָך קומט זומער, פייגעל זינגען און ליכט איז נישט אַזוי נויטיג. נו, און ווינטער וועלען מיר זעהען, ווייטער וועלען מיר זיך פער־שטענדיגען און פעראייניגען מיט דער עלעקטרישער קראַפט, אפשר וועלען מיר איינפיהרען אַ קאָנטראָל און אפשר עפּעס אַנדערש.

און דערווייל דאַרף מען זיך אויסרוהען, מיר האָבען זיך גוט פערמאַטערט מיט די היימישע דאגות.

ספארט-בעוועגונג

(ענדע פון דער 6. זייט)

באקס=מעטש

פ.ק.ס. (קאטאוויץ) — י.ס.פ. (לאדז) 7:7

וואסער=באל

וועגן דער ליגע=מייסטערשאפט

לעגיא — קראקאוויא 2:3

זומער-טורן-פעסט פון „מארגענשטערן"

דיי־יאהר האט דער „מארגענשטערן" בישט גע־קאנט בעקומען אין צענטער פון שטאט קיין ענטשפרע־כענדיגען פלאץ אויף אדורכצופיהרען דעם זומער - פעסט . נישט האבענדיג קיין אויס־וועג האט דעריבער די פערוואלטונג פון מא־גענ־שטערן געמאכט א געוואגטען שריט, און איבגעאר־דענט דעם טורן־פעסט ווייט פון שטאט, אזש באך הער קאלישער באהן, אויפן פלאץ פון ל.ק.ס.

„מארגענשטערן" האט צום טורן־פעסט צוגעגרייט א פערשידענארטיג רייך פראגראם וואס איז ווי שטענדיג, מוסטערהאפט אויסגעפיהרט געווא רען דורך די העכער 300 ארבייטער־ספארטלער.

שוין דער אויפמארש פון א א ריזיגער צאהל יונגע ארבייטער־ספארטלער מיט די שטורם־פאהנער איז געווען א שיינע דעמאנסטראציע פארן ארביי טער־ספארט.

א פרעכטיג בילד איז געווען די אלגעמיינע פריי־איבונג (פון אלע ספארטלער) אנגעפיהרט דורכן ה' הילער, ביי דער מיטהילף פון די ה"ה קעניג און קלעטשעווסקי. דאס בילד האט געקאנט דינען פאר א גלענצענדיג מוסטער פון געזונטען ארבייטער־ספא־רט. ווייטער לויט צו דערמאנען די קאמביניר־טע פריי־איבונג פון די גרופען: מוסטער־פרויען און מענער, 1־טע פרויען, מענער און מיידעל־גרופען.

אין צווייטען טייל איז אויסגעפיהרט געווארען א נומער, געווידמעט די עסטרייכישע שוץ־בינדיס טען. דער נומער איז אויסגעפיהרט געווארען דורך די מוסטער־פרויען און מענער־גרופען.

אין הייי־יאהריגען טורן־פעסט האט זיך אויך בע טייליגט די לייכט־אטלעטישע סעקציע פון ווארשא וער „מארגענשטערן" מיטן ה' אייכעל אין דער שפיץ, אין לויף אויף 3000 מעטער האט זיך ה' אייכעל בעוויזען פארן לאדזער ארבייטער אלס גע־טער לויפער.

צום דעריפאלג פון טורן־פעסט האט א סך מיט־געווירקט דער בלאז־ארקעסטער פון „מארגענשטערן" וועלכער האט בעגלייט אלע איבונגען.

—ן—

Dr. med. Trepman

צעגעלניאנא 4, טעל. 216=90

ספעצ. פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענערשוואכע אויך אלע ארט אנאליזן נעהמט אן פון 8—12 און פון 5—9 אוו. זונטאג און יום-טוב פון 8—1. בעזונדערע ווארטע-זאל פאר פרויען

ראדיא=פראגראם

מאנטאג, דעם 25=טען יוני 1934

6,35 גראמאפאן. 6,40 גימנאסטיק. 6,55 גראמאפאן. 7,05 ידיעות. 7,10 גראמאפאן. 7,20 הויזווירטשאפט. 7,25 פערשידענעס. 11,57 צייט-סיגנאל. 12,03 ידיעות. 12,05 פרעסע. 12,10 קאנצערט. 1 ידיעות. 1,05 רעפארטאזש. 1,40 גראמאפאן. 2 עקספארט. קאמוניקאט. 4 רעפאר-טאזש. 4,15 מוזיק. 5 פראגראם פאר קינדער. 5,15 פוילישע לידער. 5,30 קאנצערט. 6 שמועסן פאר פרויען. 6,15 פידעל-קאנצערט. 6,45 שמועסן. 6,55 רעפערטואר פון די טעאטערן, קאמוניקאט פון לאדז. 7 פערשידענעס. 7,15 רעפארטאזש. 7,40 לידער. 7,50 ספארט. 8,02 פעליעטאן. 8,12 מוזיק. 8,50 ידיעות. 9 טראנסמיסיע פון גדיניע. 9,02 גראמאפאן. 9,12 קאנצערט. 10 פע-ליעטאן. 10,15 מוזיק. 11 ידיעות, קאמוניקאטען.

■ ■ ■ ■

פון אויסלאנד

7,50 בערלמענסטער – אפערע פון סמע-טאני. 8 מאסקווא – אוידיציע. 8 אסלא – אפערע „טאסקא". 8,25 ריגא – אפערע „פאוסט".

Dr. HELLER

ספעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע

8 טראגוטא 8, טעל. 179-89

נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אווענט. זונטאג פון 11—2 מיטאג. פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל. אונבעמיטעלטע— לעטשניצע-פרייזן!

מעלדונגען

די בארכאוו ביבליאטעק ארדענט איין 2 קאלאניעס אין ריטרא און אויפ'ן האלבאינזעל העל צו 2 און 4 וואכען.

דער אפצאהל פאר אויסהאלטונג און רייזע-קאסטען א צוטריטליכער. די צאהל ערטער בע-גרענצט. אפפאהר אין 2-טען און 15 יולי און 1-טען אויגוסט. די קאלאניעס ווערען אנגעפיהרט דורך ה' אייזענבערג.

איינשרייבונגען און אינפארמאציעס: 1) בארכאוו - ביבליאטעק (אל. קאשטשושקי 9) פון 11 ביז 2 און פון 19 ביז 22 יעדען טאג. 2) פראפעסיאנעלער לעהרער פעראיין (פיעטרקא-ווער 111, טעל. 176-46) נאר ביז'ן 1 יולי.

הנחה=פארשטעלונג די געלע לאטע

מיטוואך דעם 27-טען 9,30 אווענד קומט פאר א הנחה=פארשטעלונג אין טעאטער ראזמאי-טאשטשי ציגעל גאס 27 פון „די געלע לאטע" מיט אלעקסאנדער גראנאך אין דער הויפטראל.

בילעטען צום פרייז פון 54 גר. ביז 2 זל. שוין צו בעקומען אין דער בארכאוו ביבליאטעק אליא קאשטשושקי 9, יעדען טאג פון 1—10 פרידה און פון 4 ביז 10 אווענד.

DR. MED. H. LUBICZ

פאר הויט, וועגערישע און געשלעכטס-קראנק.

צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 141-32

עמפפאנגס-שעה'ן 8—10, 12—2, און 5—8 זונטאג און יו"ט 9—1. פאר דאמען בעזונדערער ווארטע-זאל

היינט פרעזענטירען מיר דאס געניאלע ליבעס-פארל פון עקראן ! DIANA WYNYARD i JOHN BARRYMORE אין רייצענדען פילם, פיל

אין ווין RENDEZ-VOUZ

מיט הומאר און פיקאנ=טעריע געשאפען אויפ'ן גרונד פון הייראט-דרייעק רעזשי: S. Franklina

פילם-בילדע וועגען ליבע איבער'ן בלויען דונאי. — ענטציקענדע וואלצען ! — רייכע אויסשטאטונג ! — קאפיטאל שפילען !

אויסערן פראגראם: קלאנג-צוגאבע פון P. A. T. ווי אויך אקטואליטעטען פון דער גאנצער וועלט פון FOX

קלאנג=קינא **CAPITOL** זאוואדזקא 16

פאראפינערס, צו שפול-מאשינען

בעקומט מען ביליג אין דער מעכא-נישע שלאסעריי

J. REDER

11. ליסטאפאד 11/13 (רוג זאכאדניא)

קליינע אנאנסען 1 זלאטי אנאנס ביז 15 ווערטער

פערשידענעס

צוליב אפרייזע איבערצוגעבען פון זאפארט א גוט-איינגעפיהרט קאלאניאל-געוועלב מיט א שטוב מיט אלע איינ-ריכטונגען ווי אויך מיט סחורות. צו ער-פאהרען פאמארסקא 24 Działoszyńska

אנ'ארענטליך אינטעליגענט יונגעל, בע-זיצט בוכהאלטעריע, מיט גוטע רעפע-רענצען, זוכט וועלכע ס'איז בעשעפטיגונג אין מאנופאקטור-בראנזשע נעגען בעשיי-דענע בעלוינונג. ערפאהרען צעגעלניאנא נומר 5, וואוינונג 26. 2614

קיין ארץ-ישראל פאהרען אינפאר-מאציעס:

„Turystyka" Śródmiejska 31 m. 4 front 2 p. od 2–4 pp. Na odpowiedź z prowincji załączyć znaczek.

איך האב פערלוירען א פארטפעל און אויך א פאס אויפ'ן נאמען א. הייסבערג. אפצוגעבען נעגען בעלוינונג קבוץ „בילו" 6-טער שטרפיען 25.

אכטונג, רעטניקעס!

די בעסטע און ביליגסטע קוועלע פון אריגינעלע

פעלד=בעטלער

„פאלמא-פאטענט" וואס זענען בעקאנט מיט זייער פראק-טישער בוי און דויערהאפטיגקייט, ווי אויך לעזשאקעס אין אלע גרויסען און קוואליטעטען

זענען צו בעקומען ביי ש. שווארצאווסקי, פולנאצנא 24

מיט גאראנטיע ! ביליג ! בעפאר איהר קויפט – איבערצייגט אייך ביי מיר !

Dr. med. Haltrecht

צוריקגעקעהרט

ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס קראנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 131-86

נעמט אן פון 8—11 מיטאג און פון 5—9 אווענט זונטאג פון 10—1 מיטאג.

אלע ארט אנאליזען.

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזן

„נארדפאל"

1 זאוואדזקא 1

די בעקאנטע כלאדניע „נארדפאל" וועלכע איז שוין בעקאנט דער לאדזער בעפעלקערונג מיט איהרע געשמאקע לאדעס, ערטיילט מאנטאג, דינס-טאג און מיטוואך גאנצע פארציעס לאדעס אנשטאט 50 גר.

נור 25 גר.

Dr. med. Z. DATYNER

אוראלאג

ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין-קראנקה.

ZACHODNIA 59a, tel. 148-95

נעהמט אן פון 2—3 און פון 6—8 אוו.

לעטשניצע

פאר וועגעריש קראנקע פון דאקטוירים ספעציאליסטען

לאדז, זאוואדזקא 1

טעל. 205-38

טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד. וועגעריש-קראנקע, מענערשוואכע און הויט-קראנקהייטען, אנאליזען פון בלוט און אורין

די פערהיטונגס=סטאציע

איז טעטיג א גאנצען מעת לעת

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל

א בעראטונג 3 זל.

Poradnia WENEROLOGICZNA

הויט און וועגערישע קראנקהייטען

איז געווארען איבערגעטראגען אויף 2 זשעלאזנא 2 (פיעטריקאווער 47)

טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד, זונטאג און הגאות פון 9-2 מיטאג.

א וויזיט 3 זל.

פון 11—1 מיטאג און פון 3—4 נאכמ. נעמט אן א פרוי=דאקטאר.

ברוך=קראנקע !!!

ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט אין לאדז. פון דעם אין גאנץ פוילן בעריהמטען ספעציאליסט ארטאפעד דיר. י. ראפאפארט, וועלכער עקזיסטירט 30 יאהר און איז געווארען אנערקענט פון פיל בעוואוסטע פראפעסארען.

ברוך=ליידענדע ! פערלאזט נישט די קראנקהייט, ווייל דער ווינקעל-ברוך ווערט גרויס ווי א מענשען-קאפ, און עס פאלט ארויין אין דעם פיס און דער קראנקער איז א גרויסער סכנה. פון פערדרייען זיך די קישקעס קאן מען ווערען בראנדיג און שטערבליך. — ספעציעלע ארטאפעדישע גומי-הייל-באנדאזשען פון מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט בעזייטיגען אהן שום אפעראציע, ראדיקאל שנעל און זיכער מיט דעם גרעסטען ערפאלג, די שווערסטע, נעפעהרליכסטע און פערעלטערסטע ליידענדע ברוכען ביי מענער, פרויען און קינדער. — ספעציעלע ארטאפעד. הייל-באנדאזשען פאר צו-ריקגעקומענע ברוכען נאך אפעראציעס, ווי אויך ספעציעלע אינדיווידועלע צוגעפאסטע ארטאפעד. בויך-באנדאזשן נעגען ארפאלאזען זיך פון מאגען און קישקעס.

פאר קאליקעס. הויקערס און אלערארט פעהלער פון גוף !

אין מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט ווערען אויסגעפערטיגט די היילבארסטע און פון פיל פראפעסארען אנערקענטע מאדערנע ספעצ. ארטאפעד. הייל-נארמעטען פאר פערקרימונג פון רוקען-ביין (Skrzywienie Kręgosłupa), ביין-שווינד-זוכט, ליימונגען, פערקרימטע פיס ביי קינדער און ערוואקסענע, קינסטליכע הענד (פראטעזען) און פיס, ווי אויך די פראקטישסטע ארטאפעדישע אפאראטען פאר שמערצליכע פלאטפיס לויט גיפס-מאדעל.

אכטונג ! אלע קראנקע אין מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט, ווערען נאר פון מיר פערזענליך בעהאנדעלט. אכטונג !

30 יעהריגע פראקטיק. פולע גאראנטיע !

ערמעסיגטע פרייזען ! עמפפאנגס טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אוו. עס ווערען אויך אנגענומען מיטגלידער פון אובעזפ. מפאל. (קאסע-כאריך).

ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל=אנשטאלט אין לאדז

Spec. Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped.

פון לעמבערג

Łódź, Wólczańska 10, front, parter, tel. 221-77.

אנערקענונגס=בעשייניגונג

פון די פראפעסארען פון לעמבערגער אוניווערזיטעט

מיר בעשטעטיגען, אז ה' דיר. י. ראפאפארט, וואוינהאפט אין לאדז וואלטשאנקא 10, איז זעהר א פעהיגער ארטאפעד און פערדינט אויף איבערצוגעבען קראנקע אויף דורכפירען און ארטאפעדישע קראנקהייטען אונטער זיין אויפזיכט.

(-) Prof. Dr. R. Baracz, operator.

Prof. Dr. J. Mariszler

Prof. Dr. B. Kalinowski i inni.

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה

פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב-יו"ט—24 גר. אין דער זייט שפאלטען

איך טעקסט—40 . . . . —60 4

נאכ'ן טעקסט—12 . . . . —18 . . . .

איבער דער שטאדט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקראלאגען—20 גר. א מ/מ (אין דער זייט' שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווער-טער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גר.

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז – 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען א היים. אויף דער פראווינץ – 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקען די אנאנס אדער צוריקצואהלען פאר דעם אנאנס

פאר'ן אינהאלט און טעקסט פון די אנאנסן איז די פערלאג נישט פעראנט-ווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען ביז מיטאג און ביינאכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman